GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ DALMATINAC"
ŠIBENIK
NAUČNI ODJEK

narodna Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU.
IZLAZI SVAKE SUBOTE
RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin - Šibenik
Telefon interurban br. 47

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1,50
MJESEČNO D 5 - UNAPRED.
INOZEMSTVO TROMJES. D. 25 —

GODINA I | ŠIBENIK, SUBOTA 15 APRILA 1933 | BROJ 7

USKRS

Zabrujaće sutra zvona sa tornjeva gradskih katedrala i seoskih crkvica, odjeknuće dolinama i gorama pjesan: Uskrsnuo je Hrist Galilejac, koji bijaše raspet!

Danas je za nas kršćane dan slave i triumfa, dan vedre i pobjedne radosti, dan podignutih čela i samosvjesnih očiju!

Hrist, naš Gospod i Spasitelj danas je pobijedio! Zaludu mu se smijahu u lice na veliki petak, zaludu je perfidija kliktala od pobjedničke opojenosti pod križem, na kojem je On izdisao; uzalud Ga obukoše u porugljivu haljinu i nad glavu mu pribiše natpis da se izrugaju Njegovom Kraljevskom dostojanstvu; uzalud su pečatili Njegovu grobnu raku i postavili na nju stroge rimske vojnike.

Sve uzalud! On je silom svog božanstva pobijedio! Kao tanana ljuska prolomile su se grobne stijene pred sjajem Njegove pojave. U prah je pala sila rimskog mača na jedan Njegov pogled; pod nogama Njegova Veličja stresla se je zemlja a bijeli božji anđeli došli su da budu Njegova vojska i svita Njegove kraljevske slave.

Minula su Njegova gorka poniženja a ostalo je samo Kraljevanje i ljepota i život i pobjeda. Trnova kruna na čelu uskrslog Pobjednika pretvorila se je u zvjezdanu aureolu božanstva a šipka od trstike u zlatno kraljevsko žezlo posvemašnje i vječne vlasti.

Besmrtan i slavan kroči On danas po zemlji, koju je nekoć poprskala Njegova krv!

Hrist je uskrsnuo! To je ponosna vjerska misao, koju su ispovijedali bezbrojni kršćani u prošlosti a ispovijedaju je i danas.

Iz galilejskih sela i rimskih katakomba uzdigla se je u javni život svijeta jedna vjera koja je udarila temelje svjetskoj civilizaciji i svjetskom moralu. Vjerujući u Hristovo uskrsnuće, propovijedalo je kršćanstvo nove moralne istine, koje su postepeno ublažavale surovost divljih čovjekovih nagona, uređujući odnošaj između pojedinaca, staleža i naroda.

U onim vremenima, kada je život evropski bio najnesređeniji, imalo je kršćanstvo da izvrši najveći zadatak: zadatak, da disciplinuje u čovjeku svijesno, razumno i moralno biće. Pak ako u minulim tamnim stoljećima Evropa nije pretvorena u golemi zvjerinjak, gdje u praksi vrijedi samo surovo pravo jačeg i lukavijeg, u prvom redu zahvaliti je liku raspetog i uskrsnulog Hrista!

Alleluja! Hristovu uskrsnuću pocikuje nebo i zemlja. Bijeli je snijeg okopnio, mrazovi su rastaljeni, a protekli su izvori koji natapaju žilje i korenje. Zazeleniše se drage i doline, proplanci, njive i livade i procvalo je poljsko i domaće cvijeće. Opupala loza i maslina, zatalasali se usjevi majke naše, zemlje naše. Sva je priroda uzdrhtala i osjetila u sebi nove snage. Bog i priroda unose u ove uskrsne dane radost u naše srce. Uskrsnuo je Bog mira i svemira!

Ta radost miluje našu dušu i otvara joj perspektive vječne ljepote, dobrote i istine. Mi osjećamo kako u nama svijetle sile pobjeđuju tamne, osjećamo znamenje Hristova uskrsnuća. Čovjek griješi, kleca, pada, gasi se u njemu žižak istine i dobrote, ali svakome je dano da se digne i uskrsne. Da podigne u sebi pale vrednote, da nađe u sebi Boga, da podupre dušu, da postane opet vedar, čist i snažan. Jer ako se gdjekad i svi ideali srozaju, opet dolaze novi vruci osvježenja, obnove, **uskrsnuća.**

Čovječanstvo živi u dubokoj ekonomskoj depresiji. Pali smo duboko i nisko. Zabacili smo mnogi Krista Patnika i Pobjednika pak očajni tražimo spas. Zatvorismo oči pred svjetlošću i tužimo se da nam je mračno. Uskrsnuće čestitosti i milosrđa, ljubavi i međusobnog povjerenja među pojedincima i narodima može da riješi tegobe svijeta. — Najjače Hristovo oružje bila je dobrota. U Kristovoj religiji leži spas čovječanstva. Prvi pijev s nebesa nad njegovom kolijevkom glasio je: „A na zemlji mir ljudima dobre volje". Prvi njegov pozdrav učenicima na Uskrs opet je glasio: „Mir vama! Ne bojte se, Ja sam!"

ALLELUJA!

Današnja omladina.

Zar ne, naslov i suviše važan?

Ovome nije svrha da se to pitanje obradi i prikaže možda u kakvom novom svjetlu ili da se iznesu neke pojedinosti, koje bi služile kao koristan prilog upoznavanju današnje omladine. Nipošto. Želim samo da time osvježim i sebi i drugome poznavanje onih koji dolaze i to brzim tempom, što se zapaža na svima pojedinostima i manifestacijama savremene omladine. Ta omladina živi i suviše hitno pa time uskraćuje sebi mnoge radosti i preimućstva svoje dobi. Već nezrela omladina ima daleko za sobom čarobno carstvo priča, a u ranoj mladosti već odbacuje svijet lijepih sanja, što se u predodžbama sjajno ocrtava, željama ukrašava, a čistim namislima ispunjava. Ta dobra strana čovječje mladosti, taj idealni smisao u razvoju čovjeka nije neka beznačajna i suvišna faza, neki možda romantični zaostatak, čega bi se čovjek morao čim prije riješiti. Ne, dapače to je ona ugodna i korisna priprava za život, to je onaj čisti i nepatvoreni elemenat našeg moralnog bića, koji će i u kasnijem životu igrati vidnu ulogu, davati jedan idealni polet i u svakom području našeg djelovanja obilježiti neku visinu, svježinu i mladost.

Nažalost današnja omladina uz rijetke izuzetke davno je već likvidirala sa tim bitnim elementom svoje dobi, brzo je odigrala svoju ulogu u nepovratnoj poeziji života. I kao jedna porazna posljedica toga je ono prerano starenje, ono prozaično gledanje i osjećanje, ona ravnodušnost prema idealnim vrednotama, ona neoprostiva sklonost prema koristoljublju, razonodi i materijalnom uživanju.

Dakle današnja omladina nema onog lijepog i jedinstvenog idealizma, koji se smatrao naročitom oznakom predratnih generacija i zato je danas kod nje jako istaknuta utilitarističke nota na bazi praktičnosti. Stoga omladina pristaje uz razne ideje, što nije znak neke specijalne individualnosti, nego olake adaptacije raznim strujama. Doduše ovo se potonje ne opaža samo kod omladine, jer današnje naše doba nije doba dubljeg shvaćanja života, već pomanjkanja savjesnosti u ispitivanju vrednota. Veliki postotak gleda na život danas lakoumnije. Političke, socijalne, ekonomske, a kao njihov korelat i kulturne prilike, djelovale su i uvijek će djelovati na omladinu koja je porozna za sve utiske svoje okoline. I ta poroznost ili bolje ta plastičnost uvjetovat će pri sređenju općih prilika, adekvatnu sređenost u današnjem poremećenju prve faze njezina razvitka. To će dovesti do svestranijeg, dubljeg i uspješnijeg zahvata u pitanja, koja je okružuju u svrhu njihova pozitivnog rješenja.

Veliki skok iz razdoblja mladenačke romantike u realnost života donosi sa sobom redovno opću nemoć čuvstvenog života, žalosnu zasićenost zbog preranog upoznavanja svih tajna „prirode i duše“, bezobzirnost i pomanjkanje poštovanja prema utvrđenim i teško stečenim vrednotama, koje nisu nastale kompromisom gostiju sadašnjice na zator novih nazora, već su to tekovine teško stečenog iskustva mnogih generacija, kojima je svako razdoblje oduzelo ili dodalo po nešto i to po uzročnoj nuždi.

Čuo sam od mnogih, a i sam sam doživio skoro na svakom koraku neku nehajnost za ugađenu formu, pitomo socijalno ophođenje, te diskretnost i takt u saobraćaju. Na prigovor se odgovara: e pa danas je doba demokracije. Ne sastoji se demokracija u pogodovanju neuobličenoj prirodnosti i usvajanju svih onih nepoželjnih odbojnih atributa, koji su na uštrb uzgojnih ideala, reda, discipline i napretka.

Pomanjkanje smjelosti uvjerenja te sebičnost i demagogija dali su maha ispoljavanju nezaodjevene iskrenosti, brutalne istine i nesastrugane surovosti.

Veći je dio današnje omladine nevezan u svojem držanju, slobodan u saobraćaju naročito u odnosu mladića i djevojaka. Neka se zna da ova konstatacija nije namještena niti je inspirirana od nekih farizejskih nazora ili neke senilne zavisti, već je izrečena iskreno i otvoreno. U samoj suštini ono nije zlo, ali treba požaliti, ako međusobno približavanje i slobodno kretanje razbiju svu mistiku privlačivosti spolova, koja prirodnom odnosu daje posvetni, a životu kulturni smisao i dostojanstvo.

Međutim savremena se omladina razlikuje od predratne još i po tome što je ona više nego ikad prisiljena da se postavi na vlastite noge. Neizvjesna je budućnost, neizvjesnija nego li je bila prijašnjim generacijama, čini u stvari nesigurnom i ponešto skeptičnom. Današnja omladina ima manje povjerenja i u čovjeka i u ideale. Ona u svojoj dobi živi baš u vremenu kad se ideali stvaraju i zato je zbog one svoje plastičnosti više pristupačna onome, što se oko nje događa i stvara, nego li je sklona sarađivati na tradicionalnim vrednotama i postepeno ih dograđivati i prerađivati. To naročito vrijedi za današnje vrijeme kad omladina nije više neki obazrivi posmatrač već i te kako pozvani i nepozvani aktivni suradnik na svim područjima života. Danas nije više doba, koje je kulturno staloženo, gdje se jedan isti kulturni sistem u novome pokoljenju samo nastavlja i izgrađuje. Danas stojimo na odlučnim prekretnicama.

Smiješno bi bilo kada bi današnja omladina pokazivala neku tipičnu jedinstvenost, iako se nalazimo u jednom periodu, koji je doista u svojim nedostacima jedinstven.

Prema tradicionalnom opterećenju socijalnim prilikama, kulturnim efektima i biološko-psihičkim karakteristikama savremenu omladinu bi se moglo podijeliti ovako:

Jedna boluje od neke sentimentalne sklonosti prema prošlosti, koje se grčevito drži, jer je nemoćna da aktivno i pozitivno sudjeluje na stvaranju i izgrađivanju savremenog života. Bijeg u prošlost joj je najlakša zaštita i najobilnije vrelo mudrosti i utjehe. Otuda i onaj preveliki sentimentalni historizam, koji nekadašnje događaje hoće da obnovi i danas, koji pozivajući se isključivo na prošlost dolazi u sukob sa svima onima, koji su danas u novim prilikama, postali njegovi suradnici na izgrađivanju novog svijeta, a tokom istorije su mu bili najveći protivnici, ali on ih i danas sudi po načelima i ukusu minulih vjekova. I eto baš iz redova takove omladine izlaze pioniri nepodnosivog šovinizma i imperijalizma, koji traže u istoriji ono što razdvaja, a ne što spaja. Bijeg u prošlost pretstavlja nemoć u sadašnjosti i nesposobnost za budućnost. **Revokacija prošlosti nije afirmacija.**

Druga bezobzirno napušta prošlost, kida kontinuitet života i sve veze ekonomskog, socijalnog, političkog i kulturnog rada. Grčevito diže pest i prijeti prošlosti, a svom snagom se baca u sadašnjost. Ona je doduše savremena, ali samo savremena i ništa više. Postoji tu i zanosa i pravog osvjedočenja, ali u samoj biti tu se samo razrađuje ono, što je život dao.

Ima još jedan tip omladine, koja pozorno i zamišljeno posmatra život pokazujući pri tome nezadovoljstvo sa sadašnjošću. Vjeruje u bolju budućnost, ali je ne čeka skrštenih ruku. Držeći se one Leibnitzove izreke, da se sadašnjost razvija iz prošlosti i stvara budućnost, ta omladina crpi iz prošlosti dragocjeno iskustvo i veliku pouku, **ali ne uvijek i uzore,** te svojim idealizmom, širokim pogledom i shvaćanjem sadašnjice, postavlja sjeme boljoj budućnosti.

Specialna mehanička radiona za električno i autogensko varenje

JOSIP DVOŘÀČEK

ŠIBENIK, kod ribarnice kuća Montanari br. 4. dvorište

Radiona za popravke parobroda, parnih strojeva, motora, motornih čamaca, automobila i t. d. — Autogensko varenje napuknutih ili razbijenih komada strojeva bilo od željeza, lijevanog željeza, žute mjedi bronza i bakra, razbijene (ingranade) crkvenih zvona i propeleri. — Autogensko varenje parnih kotlova na parobrodu, stabilni kotlovi rezervoara i cijevi do 80 Atm. tlaka. — *Specijalno varenje komada iz aluminija kartere od motora i automobila, te varenje napuknutih od leda zilyndera (blokova od motora).* — Izvršuje se nove konstrukcije novogradnje iz željeza granike stupove sve antogenski i električno zavarene. — Zavarene radnje se jamči za 100% uzdržljivosti pošto se tomu daje velika pažnja i specialno zato uvježban.

Tko su tvorci rimskog sporazuma?

Onaj, kojega je Italo Balbo dopratio u Rim bijaše nekoć vrlo siromašan mladić, koji potječe od jedne škotske ribarske porodice. Već u početku pokazivaše prezir prema očevu zanatu. Da bi se mogao školovati zasluživao je potrebna sredstva kao prodavač krumpira. Radeći tako kroz dan na trgu, a naveče u školi. dotjera sve do preparandijskog kandidata. Jedno i drugo zanimanje izoštrilo je njegovu bistrinu. Doskora je opazio da sva njegova otadžbina u tri četvrtine svoje površine pripada bogatim lordovima, koji su svi htjeli da dokažu svoje slavno podrijetlo barem od Machbetha. Upravo je to mladog Ramsaya natjeralo u politiku i on se 1906 nađe u donjoj kući kao radnički poslanik. Bio je neobično lijep čovjek, a njegova vanjština otsijevala je idealizmom. Mnogo ih je bilo koji su ga smatrali lijepim idealistom, ali — glupim. Zatim dođe 4 augusta 1914, kada se raspravljalo u donjoj kući o ulasku Engleske u svjetski rat Na toj raspravi ustade jedan jedini čovjek protiv rata. Samo se jedan odupro tajnoj diplomaciji Sira Edwarda Greya. Taj jedan bio je čak toliko smion, da je opomenuo Greya, da bi se i za njega u Hyde-parku mogao naći koji kandelabar. U dvorani zavlada grobna tišina. Sada je odmah svima postalo jasno, da taj ribarev sin nije samo lijep i idealist, nego da je i nadasve odvažan i dosljedan. Još nije bio došao njegov čas, ali je taj čas neizostavno došao u doba kada su njegovi nazori mogli nesmetano da otupljuju suviše osjetljive oštrice one vulgarne: „British policy is british trade“.

Domaćin u rimskoj „Palazzo Venezia“, koji je dogovorno sa britanskim premijerom napravio prepad na sve one koji u ovo teško i kaotično doba žele da sačuvaju ono što imaju, ima u svojoj prošlosti mnogo paralelnih momenata sa MacDonaldom, šta više i danas im je akcija posve koordinirana nesamo obzirom na negdašnju njihovu ideologiju, čiji su danas oni deserteri, već i na mnoga međunarodna pitanja, samo ako nisu rukovođena Mussolinijevom devizom: „L'histoire de l'Italie ne peut être que celle de la Rome impériale“.

Potječe iz siromašne porodice seoskog kovača, koji je iako skoro nepismen ipak bio socijalistički općinski vijećnik, te kao takav fanatično propovijedao evandjelje socijalne pravde. Tim je već vrlo rano uticao na izgradjivanje socijalnog i političkog poimanja svoga sina Benita, kojega je dao izučiti za učitelja. Pedeset i šest lira bila je Benitova prva mjesečna plata. Sa škrgutom zubi ostavi on već prvih praznika Italiju. Ode u Švicarsku, gdje je bio pravi pravcati skitnik. Prosjačio je, spavao pod mostovima, zasluživao je kao zidar i teklić po nekoliko kukavnih groševa da bi mogao naveče ići u ženevsko sveučilište, gdje je učio njemački, engleski, ruski i francuski. Svijet je toga izgladnjelog mladića smatrao anarhistom i on bude prebačen preko granice. U danima životne gorčine dobaci svojoj majci ove riječi: „Majko, doći će dan, kada će Italija morati strepiti od mene“. U Italiji je opet učitelj. Zatim se ponovno nađe vani, u Trentu, gdje postade radnički tajnik, no za kratko, jer bude i ovdje osumnjičen i te ponovno prebačen preko granice. Nakon toga postaje još vatreniji socijalist, kroz tri godine bijaše direktor lista „Avanti“. U to bubne svjetski rat, koji ga baca u strijeljački jarak, u bolnicu i pretvori ga upravo u mahnitog nacionalistu. Postade osnivač novina, osnivač stranke, vođa crnih košulja, krene na Rim. Da je tada kralj poslao vojsku protiv oboružanih crnih košulja, koje su opkolile Rim, došlo bi bilo do strahovitog klanja te bi u slučaju pobjede crnih — bila u Rimu proglašena republika s Mussolinijem kao pretsjednikom. Međutim i bez toga Duce, inkarnacija neslomljive volje, postade diktator, poznati državnik političke mudrosti dočekavši onaj dan, o kojemu je u životnoj gorčini jednom govorio svojoj majci . . . . .

Ljestvu (škalu) cca 4 m. visoka uporabljena, traži se. Ponude na upravu

Soba u novogradnji, izložena suncu, parketirana s pogledom na more unajmljuje se. Obratiti se upravi.

Amnestija u Austriji

Wien 15 IV. Jučer je savezni pretsjednik podijelio prigodom uskršnjih praznika amnestiju mnogim političkim okrivljenicima, među kojima i pripadnicima nacional socijalista i pripadnicima Schutzbunda

Politički sastanci u Rimu

Rim 15 IV. Jučer su von Papen i Dollfus imali dugi sastanak u njemačkoj ambasadi u Rimu.

Nova statistika Njemačke

Berlin 15 IV. Na čitavom području njemačkog Reicha izvršiće se popis stanovništva i posjeda dne 16 juna ove godine.

Hitlerovci u Metzu

Metz 14 IV. Veliku senzaciju je pobudio u gradu dolazak jednog automobila ukrašenog hitlerovskom zastavom u kojemu je bilo nekoliko uniformiranih lica. U kratko vrijeme se je oko automobila skupila velika masa svijeta, koja je energično protestovala. Doskora se je umješala i policija i zatražila je da se nepoželjni gosti povrate natrag u Elberfed odakle su i stigli.

Njemački protest u Londonu

Berlin 15 IV. Vlada Reicha uložila je preko svog londonskog ambasadora energičan protest kod enleske vlade radi neobzirnog govora nekih poslanika u donjem domu, koji su se time nedozvoljeno umiješali u njemačke nutarnje prilike.

Interparlamentarna konferencija u Rimu

Rim 15 IV. Dne 18 aprila svečano se otvara na Kapitolu u prisustvu Kralja i Mussolinija interparlamentarna konferencija na kojoj će sudjelovati pretstavnici 30 stranih parlamenata. Najviše će se raspravljati o posljedicama kontingentiranja i o ekonomskom položaju poljoprivrednih država jugoistočne Evrope.

Kongres socijalističke stranke

Paris 14 IV. U nedjelju se otvara kongres socijalističke stranke na kojoj će se raspravljati o svim problemima zadnjih dana kao i o mogućnosti ulaska socijalista u Daladierov kabinet.

Dr. Luther u Washingtonu

Washington 14 IV. Danas je stigao ovamo njemački ambasador Dr Luther, koji će zastupati Njemačku na konferenciji, koju je sazvao Roosevelt.

U neizvjesnosti

Danas se na ustima milijona i milijona ljudi nalaze tri značajne riječi tri duboka i iskrena poklika: Živio mir! Živio svjetski mir! Dolje rat! Ali isto tako nažalost milijoni kliču: Dolje mir! Živio rat!

Danas se ova podvojenost, ovo cijepanje naroda vrši bržim tempom. Demagozi čisto sugestivno bude u masama bojovne nagone, raspiruju nacionalne strasti, potiču na osvetu; u jednu riječ ugrožavaju svjetski mir. Tvrde da je mržnja najbolji kotač životne dinamike, najočitiji znak životne afirmacije, osnovno čuvstvo svakog dobrog patriote.

Na drugoj pak strani širi se ideja međunarodne solidarnosti, propovijeda se i dalje doktrina sporazuma i bratstva među narodima, kliče se dugotrajnom i pravednom miru u svijetu.

Ali nažalost danomice se umanjuje broj ovih iskrenih demokrata i pacifista, koji bilo iz uvjerenja da im je nastojanje uzaludno, bilo radi mjera predostrožnosti napuštaju pacifizam i postepeno oživljuju u svijesti uspomene o starim neprijateljima i istorijskim nepravdama.

I dok ovako tugujemo i strahujemo nad ovom i suviše očitom konstatacijom trudeći se pri tome, da ipak spašavamo što se spasiti dade, posljedice nemirne poratne psihoze postepeno potiskuju tekovine gorkih iskustava i miroljubivih napora.

Dok se mi mučimo da širimo ljubav i duh međunarodne trpeljivosti dotle naoružanje napreduje, i dalje, a stara, sada već potpuno besmislena tradicija zlonamjernosti u odnosima između suverenih država i naroda održava se jače nego li ikada prije.

Internacionalna politika još se uvijek velikim djelom sastoji u tome, što ovih sedamdeset država, koje su odgovorne za zamršenost naših odnosa pokušavaju da suzbiju svoje rivale i da u svojim granicama održavaju blagostanje, potkopavajući i spriječavajući blagostanje ostalih naroda. Stara igra ide dalje, jer svijet nema dovoljno duhovne energije da se toga okani. I tako mi zbog ove štetne borbe idemo ususret jednom pravom vojničkom ratu. Carine ubijaju trgovinu. Zlato se tesaurira bez obzira na katastrofalne posljedice, koje iz toga mogu nastati. Naoružanje raste, trvenja između pojedinih zemalja sve su veća. Novi vazdušni rat se sprema. A naše vaspitanje ne pokazuje nikakova poboljšanja i uspjeha.

U školama Italije, Njemačke, Francuske, Rusije, Engleske, Japana, Mađarske i drugih učitelji se još uvijek bave time, da omladinu vaspitaju po starim modelima nacionalne oholosti i patriotske mržnje. Pogledajte samo udžbenike u Italiji, Njemačkoj, Japanu i Mađarskoj pa ćete vidjeti kako se tu obavlja osnovni posao duhovnog naoružanja.

A što da kažemo o većini onih, koji ravnaju svijetom? Oni se cjenkaju oko dugova i sigurnosti. Oni se pretvaraju da su patriote. Oni toliko vole svoju zemlju, hvataju je jednim tako smrtonosnim zagrljajem, da više vole da ona umre od gladi, nego da sarađuju sa nekim zlonamjernim strancima. Većina njih svojim radom mnogo doprinosi pogoršanju svjetskog stanja. Odriču se načela, koja su sami postavljali za opća pravila internacionalnog poretka. Osporavaju pravo opstanka i sigurnosti onima, koji su vazda bili žrtve njihovih intriga i računa. Uvjereni da im je bilo ipak pošlo za rukom osigurati period stišavanja sukoba i strasti, posižu za starim metodama nadmudrivanja i izigravanja najčestitijih elemenata narodne i državne suverenosti onih, koji su prinijeli za opće ideale i suviše žrtava. I takovi državnici i vođe svaki čas ovjekovječuju svoje tašte ličnosti pred fotografskom kamerom, dok smrt kao posljednji povjerilac, a slom kao definitivni stabilizator, već pripremaju svoj neumoljivi obračun.

Tako izgleda svijet onome, koji ga nemilosrdno motri kroz prizmu najveće objektivnosti i najiskrenije ljubavi prema vrhovnim idealima čovječanstva. Zbilja nepovjerenje dnevno raste, igranje vatrom je sve češće, a osjećaj revanša danas je veći nego u doba potpisa mirovnih ugovora.

I dok je 1914 planula borba među dva tabora, koji su se četiri decenija spremali da se ogledaju i da jedan drugoga presijeku, danas se ne spremaju za obračun dva tabora država u svrhu da omjere svoju ekonomsku, kulturnu i tehničku snagu, već se javljaju dva fronta različitog morala, koji će se u doglednoj budućnosti uhvatiti u koštac, gdje će se odlučiti je li čovječanstvo u stanju da se jednom makne napred.

Sa zebnjom čovjek konstatira da je danas već kasno spriječiti nasilno riješenje toga problema. Kasno je zato što su se događaji ovu posljednju godinu tako brzo odigrali. što su se fizionomije masa toliko promijenile, što su reakcionarni elementi čvrsto stupili na pozornicu istorije i što su oni, koji su svojim autoritetom čuvali mir te svoiom nadčovječanskom taktikom i naporima uklanjajući opreke, bilo od smrti pokošeni bilo od grube sile bili uklonjeni.

Izašao je: NOVI LJETNI VOZNI RED potpuno preuređen sa raznim izmjenama osobito prikladan za poslovne ljude i strance. U ovom voznom redu između ostalog istaknuto je ono što do sada nije nitko ili malo tko znao naime, da se čestitke na Razglednicama u više slučajeva biljeguju samo sa 0·25 para, to čan sat, dizanje pošte po gradu it.d.

Po dosadašnjem običaju Tiskara E. Vitaliani i Sin šalje ga svim ranijim svojim nabavljačima kojima će svojedobno dostaviti novi **željeznički vozni red**, čim se za isti budu doznale točne izmjene.

Na znanje g. g. saradnicima „Narodne Tribune". Budući da nam dnevno stižu dopisi s raznih strana pa kako i previše zaposleni to nije čudo da veći dio ode u koš, a sve zbog prestupaka najosnovnijih pravila, koja se od saradnika traže. Zato iznosimo upute kojih se moraju saradnici držati eda bi tako olakotili rad i nama i seb. Pravila su ova: Članci treba da budu čitljivo i jasno napisani ijekavštinom samo na jednoj stranici i mastilom. Mogu da budu dugi najviše 1 kanc. list; duže od 1 i po lista skraćujemo, a preko 2, 3 itd. lista teško možemo uzeti u obzir ako su male važnosti.

Veliki automatični kantar (vaga) do 10 kvintala, tvrdog drveta i željeza potpuno ispravnu, prodaje se. Obratiti se tisk. E. Vitaliani i Sin.

NOVI FILMOVI

Klasifikacija po vrijednosti

Ljubav, kakvu žena trebuje (Olga Tschechowa, Prof. van de Velde)	2
Marija (Annabella)	1
Dva sretna dana (Ida Wüst, Paul Hörbiger)	4
Freaks (Olga Baclanova)	4
Žena u vatri (Dolly Haas)	3
Kćerka regimente (Anny Ondra)	1
Ljubimac (Dolly Haas, Max Hausen)	2

Br. 1 — prvorazredni film
„ 2 — isto dobar zabavni film
„ 3 — film osrednje vrijednosti
„ 4 — film ispod osrednje vrijednosti

Odlikovani Grafički Zavod
Tiskara E. Vitaliani i Sin
— Šibenik —
svim svojim muštcrijama i prijateljima čestita
Sretan Uskrs!

GRAND HOTEL „KRKA"
Telegram: Hotel Krka ŠIBENIK Telefon int. br. 2
Na obali, na najljepšem i najposjećenijem gradskom predjelu, u neposrednoj blizini parobrodarskog pristaništa, nedaleko željezničke stanice, potpuno obnovljen prvorazredan hotel. Kafana i restauracija, 90 soba, kupatila, centralno grijanje u svim prostorijama uređenim sa najmodernijim komfortom. Poseban salon za bankete, veranda, prostrana terasa sa veličanstvenim izgledom na more
Dnevno koncert salonskog orhestra i jazzbanda. Kuhinja izvrstna. Najbolje domaće vino i mnoga strana pića i likeri. Sarajevsko pivo. American drinks.
Soba sa jednim krevetom od Din 25.— do 50.—
„ „ dva kreveta „ „ 60.— „ 100.—
Potpuni penzion sa poslugom Din 88.—
U cijeni je uračunat općinski porez, rasvjeta i centralno grijanje. Trgovački putnici sa legitimacijom imaju u hotelu 10%, a u rest. 20% popusta. Na kupalištu „Jadrija", na divnom položaju u šibenskom kanalu, stavljaju se gostima na raspolaganje udobne kabine na žalu i u šumi. Redoviti parobrodarski saobraćaj od hotela do kupališta. Vlastita autogaraža i motorni čamac za izlete u okolicu i na veličanstvene slapove Krke.

RADE BERIĆ - Krojačnica
— ŠIBENIK —
Veliki izbor najboljih štofova.
Izradba prvorazredna i brza. Cijene umjerene

ANTE FRUA, Šibenik
pomodna trgovina

Garaža »KRKA« - Šibenik
Najam automobila.
Stanica benzina, ulja i guma.
Garaža je otvorena danju i noću.
Telefon 42.

Neke potrebe šibenske luke

Odmah upozoravam sve one, kojima je pao u oči ovaj naslov, da se ovdje ne govori o nekim planovima, naročitim postrojenjima i ogromnim investicijama, već je riječ o najosnovnijim potrebama, kojima već jednom treba udovoljiti, ako se želi sačuvati ono, što se već posjeduje.

Ne napredovati znači nazadovati, a ako nas doskora događaji nađu nespremne te nas tako preteknu, onda će biti sve prekasno, a svako tugovanje i traženje milosti suvišno i nedostojno tradicija našeg grada i njegovih sinova.

Opaža se u posljednje vrijeme silno nedostajanje privatne inicijative te pomanjkanje smjelosti otvorenog istupa i borbe na svim područjima privrednog života naročito danas, kada su prilike tako složene i otporne prema uobičajenim postupcima i sredstvima prošlosti.

Danas treba stostruko više uložiti i napora i sposobnosti e da se djelomično postignu onakovi rezultati, koji su se donedavna uz minimalno zauzimanje postizavali.

Država nije krava muzara niti nekakav darežljivi skrbnik ili tutor, kojega treba vječito potezati za skute ako se želi nešto postići i izgraditi, već je država najpozvaniji suradnik i prema mogućnostima pomagač svake korisne inicijative i preduzimanja, koja ima u vidu opću korist. Vječito obijanje pragova raznih ustanova i nadleštava odaje utisak nemoći, a često puta i naivnosti tim više, ako to potvrđuju mnogi primjeri iz nedavne prošlosti.

Redovno se čuju zanimljivi razgovori o potrebama naše luke i njezinom eventualnom izgrađivanju, ali svi ti razgovori ostaju samo zanimljivi, kada se osnivaju na varavim nadama i neosnovanim pretpostavkama o nuždi investiranja milijonskih svota. Čovjek se pri tome redovno smije, jer svi ti razgovori pretstavljaju izlijev pukih želja uz apsolutno pomanjkanje hrabrosti i ustrajnosti da ih se ipak pokuša ostvariti.

Zato su svi dopisi i članci stilizovani u formi otrcanih kondicionala, a nijedan ne odiše pozitivnim prezentom. — Zašto? Jer se spokojno čeka. Šta? Milost, doprinos, dar, mrvica. Većinom se sopstvena dužnost svaljuje na drugoga i dabome dosljedno se onda očekuje.

Pošto se ova pošast nemože lako satrti bilo radi indolencije ili nerazumijevanja ili neznanja ili egoizma ili inertnosti, a konačno i zbog poslovičnih ambicija nekih gradskih patrijarha — kojima dovikujem: sa starim ciglama se ne da zidati nova zgrada — potrebno je angažovati sve idealne, marljive, nesebične i pozitivne sile da već jednom udare šakom i probude iz decenijalne pospanosti naš grad.

Zna se da radovi na unskoj pruzi dobro napreduju i doskora će veliki dio njezina prometa biti upućen i na našu luku, koju time čeka velika zadaća obzirom na preopterećenost sadašnje splitske luke i na diferenciju u udaljenosti Split-Perković-Šibenik. Ali kako se piše i govori, iskorišćenje novog gata je već gotova stvar, no nažalost i ugrožavanje njegove stabilnosti je također gotova stvar, ako se taj gat upotrebi kao stovarište teške i glomazne robe — bauxita, gipsa, ugljena, eventualno ž lezne rudače i sl. Uvjerljivi i poučni nam je primjer stanje obale, na kojoj se danas iskrcaje bauxit. Ta je obala izgrađena pred više od 25 godina na mnogo podesnijem terenu, u prilično velikom opsegu i čvrstim bočnim uporištima, pa je ipak radi jakog i stalnog pritiska aluminijeve rudače na mnogim mjestima popustila, a prema moru se i suviše izbočila. To se još bržim tempom može desiti i novom gatu, koji je sagrađen na terenu gdje su za takove svrhe izobate i suviše gusto poredane, gdje je proces sondiranja spor i nepouzdan, što najbolje potvrđuje obustavljanje nasipavanja okrajnih praznina dotičnog gata.

I sada kada se konačno pristupa nakon 8 godina njegovoj upotrebi, namjerava ga se opteretiti i ugroziti brežuljcima ruda i time, ne dao Bog, ponoviti bakarski slučaj.

Pošto je taj gat koštao grdnih para i suviše dugog vremena, a ujedno je bio bezuvjetno potrebit normalnom odvijanju tranzitnog prometa u našoj luci, upozoravamo sve prijatelje i pobornike gradskih interesa i prosperiteta naše luke da se zauzmu, kako bi se namjeravano upropašćivanje naše obale spriječilo.

Stotinu metara jugoistočno od novog gata postoji djelomično planirani poluotočić „Rogač“ sa stovarišnom površinom od nekih 16000 m². Teren mu je 3 m nad morem, a od željezničke ga pruge dijeli 17 m visoki brežuljčić, čije se podnožje proteže do pruge u promjeru od nekih 80 m. Taj je brežuljčić svojina četvorice privatnika, a planirani teren pripada društvu „Adria-Bauxit“. Uz male troškove može se ostatak „Rogača“ otkupiti, planirati i priključiti željezničkoj pruzi, a isto tako čitavi poluotočić opasati sa jednim betonskim ili drvenim mostom, kao jugozapadna obala Šipada, i tako na tom solidnom, prostranom, jeftinom i lako pristupačnom terenu stvoriti moderno i rentabilno stovarište za svaku glomaznu robu.

Time bi novi gat poslužio jedino tranzitnom prometu te osobnom i robnom saobraćaju sa inozemstvom, gdje bi se i carinska kontrola mogla uspješnije vršiti, a putnicima mogao prikratiti put do željezničke stanice.

Sadašnji promet i onaj nakon otvora unske pruge može se udobno odvijati u opsegu iznesenih lučkih dopuna, a eventualna proširenja i moderne naprave izbimo za sada iz glave, jer za to nemamo ni sami sredstava a kamo li će nam ih tko u ovo kritično doba dati.

Sve lijepe planove i kombinacije ostavimo za doglednu i bolju budućnost.

Još nešto da se napomene i istakne e da nam svima postane najsvetije zavičajno „vjerujem“.

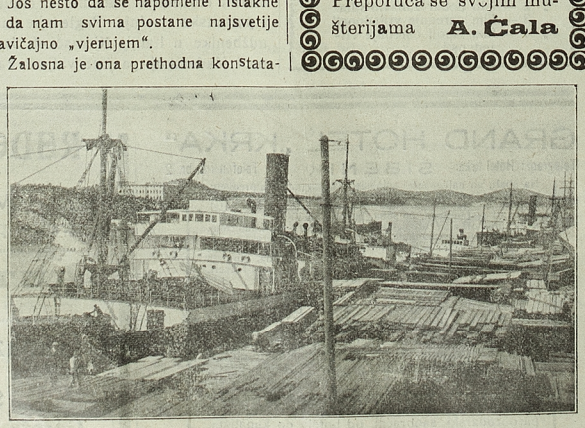
Žalosna je ona prethodna konstatacija o ravnodušnosti mnogih naših građana prema interesima, ugledu i budućnosti Šibenika, koji bi morao biti među prvim naseljima našeg Slovenskog Jadrana i uvijek pokazivati onu svoju tradicionalnu žilavost i otpornost u borbi protiv sviju zapreka njegova napretka i životne afirmacije.

Šibenik je i po svojem smještaju pozvan da igra vidnu, a možda i presudnu ulogu na Jadranu naročito u najsnažnijoj česti njegovoj, koja se prostrla među Apeninima, Alpama, Dinarom i Šar - planinom. To je onaj naš kraj, koji se protegao od Soče do Bojane, a čija snaga izvire iz njegove prirodne građe, raščlanjenosti, ljepote, obilja prirodnih pristaništa, zakloništa i energija te od njegova zaleđa, koje ima sve što treba za privrednu ekspanziju i bojnu obranu.

Među svim prirodnim lukama u protegljastom jugoslavenskom primorju najodličnija je šibenska, čija je vrijednost u njezinoj prirodnoj građi i zaštiti, u naravi njezine okoline, u njezinim današnjim i mogućim saobraćajnim vezama te u njez nu općem smještaju baš nekako u polovištu istočne jadranske obale od Soče do Bojane.

Kako pak naše primorje ima po svojoj prirodnoj snazi dominantan položaj nad talijanskim i albanskim, dakle u čitavom jadranskom području, a kako Šibenik ima po svojoj snazi gospodujući položaj na cijeloj liniji jugoslavenskog Jadrana, to Šibenik ima, po prirodi, dominantan položaj u čitavom području Jadranskog mora u opsegu jadranske razvodnice. On ima sve prirodne uvjete da postane i prvorazrednom bojnom lukom i gospodarom čitavog Jadrana od Venecije do Valone, pače i cijelog Pojadranja od izvora Pada do izvora Vojuše.

Ne bi trebalo ni mnogo mozga, ni mnoge truda, ni mnogo troška, već bi trebalo samo mnogo **volje — neslomljive volje — i ljubavi** pa da se prirodna snaga Šibenika pretvori u političku snagu Jugoslavije na Jadranu.

Promet na jednom dijelu stovarišta „Šipad“, o čemu ćemo u slijedećem broju dozvolom Šipadove Centrale pisati.

Novi: **Ljetni VOZNI RED**
sa svim uputama i tarifama
Din. 4.—
kod Tisk. E. Vitaliani i Sin - šibenik

VLAHOV
OKREPLJUJUĆI ŽELUDAČNI ELIXIR
KUĆA UTEM. GOD. 1861.
ZDRAVSTENI GORKI LIKER SVJETSKOG GLASA

proizvadja jedino
R. VLAHOV
ŠIBENIK

POKUĆSTVO
drveno i gvozdeno
Veliki izbor.
Umjerene cijene.
Stj. Karković i Sin
ŠIBENIK
Svojim mušterijama želi
Sretan Uskrs.

Prvoklasno cvijeće u raznim bojama uzorno odgojeno. Izradba svake vrsti nadgrobnih vijenaca i bouqueta, kao i prodaja lonaca za cvijeće i lonaca sa cvijećem. Narudžbe se primaju kod poznatog kioska svježeg cvijeća
Stipe Zorić
ŠIBENIK

RESTAURACIJA „SLAVIJA“
ŠIBENIK
Najmodernije uredjena.
Prima abonente.
Snabdjevena je svakovrsnim hladnim i toplim jelima te raznim pićima.
Preporuča se svojim mušterijama **A. Ćala**

Međunarodna otpremnička radnja
LUŠIĆ I DRUG
ŠIBENIK
TELEFON BROJ 20.

BORIS BERGER-ŠIBENIK
moderni krojački salon
Prispjeli su za proljetnu i ljetnu sezonu najfiniji engleski štofovi
Izrađuje najmodernija muška i ženska odijela kao i za Kr. Mornaricu i vojsku.
Stalno skladište pribora za sve uniforme. Cijene najumjerenije.

Podmirite pretplatu i širite „Narodnu Tribunu“

Biograd na moru

uoči kupališne sezone

Putujući iz Šibenika prema zapadu uzduž naše kršovite obale kroz čitavi niz otoka i otočića, koji svojom golotinjom svjedoče o svojoj nenapučenosti i bijedi, a svojim smještajem i svojom vanjštinom odaju ipak ugodan utisak nepatvorene prirodnosti, dolazi se poslije dvosatne vožnje u područje žive i pitome vegetacije, koja svojom zelenom koprenom prijatno djeluje na putnika, čije je oči zamorila monotonija sivog kamenja na čitavoj liniji od Šibenika do Pakoštana.

Odatle pa sve do Zadra proteže se zadarski kanal, koji svojom izvornošću, svojim šarenilom, svojim nanizanim otočićima i ubavim mjestancima pretstavlja možda najljepši, najpitomiji i najromantičniji dio Jadranske obale. Taj je predio uvijek lijep. Bi o u koje doba dana, može da se čovjek nauživa prirodnih krasota počevši od rane zore kada te onaj opojni zadah mora omamljuje pa sve do večeri, gdje suton svojim čarobnim bojama miluje nanizana sela, a svojim zlatnim zrakama oblijeva šiljke nebotičnog Velebita. Taj divni štimung upotpunjuje ugodno pjevanje marljivih ribara i otočana, koji se s ladama vraćaju svojim domovima, a lagani lahor milo prenosi čitavom okolicom metalnu simfoniju večernjeg pozdrava Nebeskoj Kraljici.

Tu se je na najljepšem mjestu, gdje se obala pruža u obliku malog poluotočića smjestio starodrevni Biograd, krunitbeni i prijestolni grad hrvatskih vladara iz vremena narodne dinastije.

Okružen pitomom okolinom i bogatim zaleđem, a svojim prirodnim krasotama obilno obdaren, pozvan je da obzirom i na svoj centralni smještaj postane faktično središte čitavog ekonomskog i političkog života primorsko dijela sjeverne Dalmacije, kojoj je svojedobno u istoriji i bio. Zna se da za ovo pitanje postoji hotimičnog i nehotičnog neshvaćanja i nepažnje, ali zna se i to da uza sve želje i vapaje rijetko se kada ostvaruju ciljevi, ako se pri tome čovjek ne posluži sa sredstvima, koja postepeno ali sigurno vode k cilju.

Da se uspješno istaknu privredne i maritimne prednosti Biograda potrebno je nadasve zainteresovati strance za sve ono što Biograd sa svojom okolinom može da pruži u svrhu odmora, razonode i prirodnih užitaka pa tek onda pri takovu raspoloženju može se koristeći se vezama raditi u pravcu ekonomskog i socijalnog podizanja.

Znamo da su uzduž naše obale mnoga neznatna mjesta i suviše obdarena raznim privrednim, kulturnim i socijalnim tekovinama i ustanovama a to sve zato, što su pohvalnim radom svojih sinova uspjeli da skromna svoja svojstva razviču do zvučnih i privlačivih preimućstava bilo patriotskih bilo ekonomskih. Ne osuđujem to, ali upirem prstom u taj primjer, koji mora biti i suviše poučan za mnoga naša mjesta.

Dešava se da se stotine tisuća troše u neke klisuraste i nepošumljene dražе izložene svakom vjetru i neugodnostima skopčanim sa pomanjkanjem i najosnovnijih atributa komforta, pozivaju se stranci u mjesta, koja su radi svoje nesnošljive vrućine postala više nego poslovična, prave se reklame za kupališta koja su sve prije nego kupališta, a propušta se i najelementarnija dužnost da se bez ikakove zvučne reklame — koja u ovom slučaju nije nužna — opiše i istakne biogradska rivijera koja od prirode ima ono, što neka druga mjesta ne bi dobila ni uz neizrecive izdatke. Zašto? Zato, jer se skrštenih ruku čeka milost!

Tko je imao prigode da se prošeće biogradskim parkom vidio je nešto, što se rijetko u Dalmaciji susreće. Velika, razvijena i pomno njegovana borova šuma proteže se par kilometara duž obale, od koje je dijeli moderan put, s čije morske strane uspijeva raznolika mediteranska vegetacija, koja se naročito ocrtava na čistoj azurnoj površini Jadrana.

Kroz čitavu se šumu vijugaju pravilni puteljci, koji vode do prirodne vidjelice, s koje puca pogled na čitavi zadarski kanal, ali ne onako da ti ono uznemiruje golotinja usijanog krša te visina i prisutnost lučkih naprava i tvornica, već ti se tu oko smiruje na nepreglednoj zagasito zelenoj borovoj kopreni na čijim se rubovima ocrtava more, otoci, daleka sela i Velebit.

Dok se na nekim kupalištima vidi kako posjetioci muku muče dok sidu u more i zaplivaju boreći se sa neuklonivim hridinama, škrapama i kamenjem a često puta i staklom, dotle se u biogradskom kupalištu „Soline“ čovjek ugodno šeta po pjeskovitom morskom dnu koje se postepeno spušta u razmaku od jednog kilometra. To je kupalište kao stvoreno i za početnike koji ne umiju plivati, kao i za najbolje plivačke šampione koji zaklonjeni od jakog zapadnjaka i uzburkana mora mogu da se do sitosti produciraju. Prilaz k moru je moderno izgrađen i opskrbljen s kabinama, a borova šuma dopire do mora gdje se čovjek odmara pošteđen od neugodne galame i prometne buke, koje tu apsolutno nema.

Kad zaduva jugo dignu se takovi talasi da ih je milina gledati kako se ruše o „solinske“ hridi u milijune kapljica i pjenušavih čipaka izvodeći pri tome takove glasove i šum koji ne zaostaje za najdubljim akordom Wagnerova genijalnog djelovanja! Ima ih, koji se u takovim valovima kupaju uživajući u pravilnom ritmu morskog njihanja.

Temperatura je u Biogradu vrlo ugodna osobito noću, čiju sparinu ublažuje svježi morski zrak bogat kisikom i svojom čistoćom. Po danu pak, dok u nekim mjestima našeg primorja vlada nepodnosiva žega zbog nemogućnosti pristupa morskom vjetru, dotle na biogradskoj rivijeri pravilno duva svakog dana svježi i dosta jaki zapadnjak, koji ljubitelji mora i pomorskog športa iskorišćuju jedrilicama vozikajući do obližnjih romantičnih otoka i primorskih mjesta kao Tkon, Pašman, Filip-Jakov, Pakoštane, Turanj i t. d.

Biograd ima električnu rasvjetu, nekoliko hotela — sada se izgrađuje jedan novi čisto velegradski baš na ulazu u park — a već dobiva i vodovod. Povezan je dobrim cestama sa okolicom i zaleđem kamo se mogu praviti šetnje, gdje se čovjek nimalo ne umori, a ipak pri tome negdje stigne, gdje se može da odmori, da nešto vidi i nauči.

VELIKI IZBOR CIPELA
marka „Isa“
I MANUFAKTURE
K. ŠTRKALJ
Šibenik, Dobrić 89

Pred gostovanjem zagreb. Opere u Splitu

Splitska štampa a s njom i cijelo splitsko gradjanstvo već od nekoliko dana neprestano govori o pretstojećem gostovanju zagrebačke Opere u Splitu, dne 6. maja tek. god. u opć. Kazalištu, i sa oduševljenjem iskazuje svoju pažnju i neograničeno zadovoljstvo nad ovim dogadjajem. - Posve opravdano, kad se znade da od godine 1926. nije više gostovala u Splitu. — Iako se splitskoj publici češće puta pruža prilika da u svojoj sredini vidi razne kazališne trupe, iako su se u ovoj zimskoj sezoni u opć. Kazalištu davale razne pretstave, ipak posebnu važnost, značenje i zanimanje splitska publika pripisuje dolasku zagrebačke Opere u Split, a time ujedno cijeni i njenu visoku kulturnu vrijednost. —

Dok štampa i gradjanstvo Splita sa nestrpljenjem očekuju dan 6. maja dotle šibensko gradjanstvo poput gladna ali ponosita siromaha očima pita duševne hrane sa velikog umjetničkog stabla. — Ne griješimo ako ovdje istaknemo, da su želje ovomjesnih gradjana identične željama spliske publike i da bi Krešimirov Šibenik oduševljeno i radosno u svojoj sredini htio dočekati i vidjeti drage goste, isto tako kako će to i Split učiniti. —

Da i Šibenik imade smisla za kazališnu umjetnost dokazao je nebrojeno puta prije rata, kada su u njegovom iako prostorno malenom kazalištu gostovale razne kazališne trupe i glumci svjetskog glasa! Poslije rata ili bolje rečeno nakon oslobodjenja taj se smisao još i povećao, jer su gostovanja Hudožestvenog Teatra, splitske i beogradske operete, ljubljanske drame, kao i mnogi neoficijelni nastupi članova zagrebačke operete i drame u ljetnim sezonama, pak napokon gostovanja subotičke i novosadske operete najboljim dokazom, da šibenska publika znade visoko cijeniti nacijonalnu kazališnu umjetnost, to vrelo narodne kulture!

Radi opće poznatih teških ekonomskih prilika u kojima danas živimo ne može se sa sigurnošću utvrditi da bi materijalna strana jednog gostovanja zagr. Opere u Šibeniku bila potpuno osigurana, ali bi se zato uz iste kondicije kao i u Splitu mogao izvršiti jedan pokušaj sa rasprodajom 2/3 ulaznica i tada bi mogli znati da li možemo ili ne možemo imati sreće da na pozornici našeg kazališta vidimo zidare naše narodne kulture — ZAGREBAČKU OPERU!

A.- rić

Podlistak.

PROTIVNIK

Slušaj! Ponašala si se vrlo napadno! Već pola sata prije, no što si izašla iz salona, bila si vrlo uznemirena i nervozna i ni jedan časak nisi mirno sjedila na svom mjestu. Zatim si nastojala da po mogućnosti neprimjetno izađeš. Pošla si u nerasvijetljenu spavaću sobu domaćice. A vrata si za sobom tiho zatvorila. Ja sve znam! Premda sam na oko posve mirno sjedio tamo u kutu i sa onom se gospodom kartao, ipak sam sve pomno motrio. Tada si dala dozvati domaćicu, da ti pomogne da popraviš svoju deranžiranu toaletu! Ne osudi se da to opovrgneš!

Limuzina je međutim jurila po glatkom asfaltu i ljepa je žena sjedila posve mirno ne odgovarajući nimalo na sve te prigovore svog ljubomorng ljubavnika.

— Šutiš? — Dakle priznaješ svoju krivnju! vikao je on bijesno, da su se zatresli stakleni prozori automobila. — Ti mi više nisi vjerna!

— Zbilja ne znam što zapravo hoćeš — odvrati ona zijevajući od umora. Bila je pospana.

— Hoću da znam njegovo ime! Pa valjda imam pravo da znam za djelo tog svog „tihog kompanjona“. Hoću da znam skim si bila u onoj sobi! Tko je ta hulja? Odmah mi moraš odgovoriti što se dogodilo!

— Ugrizla me je! odvrati žena posve mirno.

— I ti mi to tako mirno priznaješ?!

— Ta ti si htio da ti sve kažem!

— Da, istina, dakle dalje: što se je još dogodilo?

— Ubila sam . . . .

— Zaboga? Zašto si to učinila? Uhapsit će te, zatvorit i osuditi! Sada su lješinu sigurno već pronašli! . . . I policija već traži! . . . Zašto si to draga moja, učinila? Zar možda zbog mene? Valjda zato što ti se je taj drznik približio? Zašto šutiš? Govori! ! Ta molim te reci mi koju riječ, — govori! . . . . Pripravan sam da tvoj zločin uzmem na svoju dušu! Ja ću se prijaviti kao ubica! I to odmah! . . . Reci mi još brzo kako se zove . . . . Već, čujem šum automobila, koji juri iza nas! . . Dakle?! To ja kao ubica moram da znam, tko je to bio?

Zijevajući, žena mu odgovori:

Buha! . . .

ŠALA — —

— Zašto se ne ženite?

— Tko, ja?

— Pa jest Vi!

— Ženiti se znači vlastite dužnosti podvostručiti, a vlastita prava raspoloviti.

— Rekli ste mi nedavno, da ćete svojoj ženi održati temeljito i uvjerljivo predavanje o štedljivosti. Jeste li to učinili?

— Dabome da jesam!

— I sa uspjehom?

— Naravno od sada samo nosim Tivar odjela.

— Koliko ste vremena živjeli sa Vašim pokojnim suprugom?

— Ah, samo tri mjeseca!

— Sretan čovjek, zaista je veoma malo trpio!

NAŠE RIBARSTVO

Kad motrimo život organizama na kopnu, vidimo da ima još mnogo toga, što nam je nepoznato. I ako prirodne znanosti koracajubrzim tempom, ipak ne mogu da istraže još mnoge istine koje priroda krije. Životinjski svijet na kopnu možemo da promatramo, jer je isti pred nama. Vidimo njegov postanak, razvoj, rasplodnju i uginuće. Vidimo, da taj cijeli životinjski svijet imade svoj opstanak u bilinstvu, što mu priroda pruža. Bilinstvo je prvi elemenat života kopnenih životinja Kad je život kopnenih životinja još dosta nepoznat, a što da se kaže o silnim dubinama mora, gdje ljudska noga nije nikada stupila, a ni zrake svijetlosti nijesu nikada doprle. Kad uočimo najveći vrh na svijetu 85 km. sa najvećom do danas istraženom dubinom mora 13·5 km. lako nam je pojmljivo, da je dubinski život mora prekriven tamnim velom neznanja i nedostižnosti. Nauka se potrudila, i poradila i na tome polju. Kroz stotine godina prirodoznanci su nastojali da pronađu prvi elemenat opstanka riba u moru t.j. tražili su odakle dolazi prva izvorna hrana ribama u moru. Najposlije do otrag par decenija došlo je do približnog rješenja i u nekim pronalascima do sigurne konštatacije. Ja ću ovdje na temelju nauke da Vam ukratko predočim prvu izvornu riblju hranu. Kad promatramo površinu mora, izgleda nam, da je ista pusta t. j. da tu života nema. Uprav na površini mora rađa se prvi, ali nevidljivi život u moru. Kojim slučajem se rađa, da li pod utjecajem sunčane topline ili radi nekih drugih razloga do danas je nauci nepoznato, ali znamo da se rađa. Tko se rađa? Rađaju se nevidljive mikroskopske jednostanične alge (dijadomeje), koje se silno i brzo razmnožavaju. Za par sati svaka jednostanična alga raspada se u dva dijela, koja posebno žive opet kao jednostanične alge, i tako ide rastavljanje dalje od 2 postanu 4 od ovih 8 pak tako ide rastavljanje dalje na 16, 32, 64, 128 i t. d. tako da od jedne jednostanične alge postane za mjesec dana jedan bilion. Ako uočimo da ovakovih alga imade sva sila u moru lako dolazimo do zaključka da se tu radi o jednoj velikoj i ljudskom razumu nepojmljive cifre. Kako ove jednostanične alge žive prema godišnjim dobama 1-2 i više dana to ih na jednom m² morske površine imade poprečno oko 7 miljardi. Svaka ta alga savijena je u koru. Sastav te kore je silikat ili kremen. Ovaj kremen alge dobivaju iz rudnih sastavina mora a i od kopnenog bilja, koje putem kiše i vjetra dolaze u more. Čim jednostanična alga ugine njena ljudska pada na dno morsko, gdje se stvara naslageili morski humus na kojem morske biline rastu. Računa se da ove alge za 100 godina naprave sloj humusa od 3 mm. Kad razne morske biljke uginu raspanu se u svoje prvobitne elemente tako se i kremen rastopi te putem struja dolazi opet do površine mora, gdje opet jednostanične alge prave sebi oklop. Osim toga i same ribe izlučuju neke plinove koje u kemiji dolaze pod imenom silikati, fosfati i nitrati. Ova tri elementa uvjetuju život u moru. Osim toga što ove jednostanične alge ginu po sebi i padaju kao vječna kiša na dno morsko još i na njih navaljuje miljonska vojska mikroskopskih životinja pod imenom planktoni ili kako naš ribar kaže pića. Planktona ima više vrsti, a najjednostavniji su nevidljivi račići (constancee) i nevidljiva zrnca (jednostanične zrakovite životinjice), koje vrlo kratko žive, brzo se plode kao i alge i padaju skupno na dno morsko. Veći planktoni gutaju manje planktone, a sa većim i manjim planktonima hrane se manje i veće ribe. I najposlije veće ribe gutaju manje ribe.

Iz ovog vrlo kratkog pregleda upoznali smo se prvom početnom hranom riba u moru. Da vam u detalje prestavim život ovih mikroskopnih životinja i alga trebalo bi mnogo vremena. Samo ću da vam prestavim važnost alga i planktona na ribarstvo. Gdje se u većoj množini pojave alge tu ima i planktona, a gdje ima ovih tu ima i ribe. Tu se sakupi sva množina a osobito riba selica za vrijeme ljetnog vremena kao n. pr. srdela, skuša, lokarada, tuna. Sretnom lovinom jedna ribarska lađa može da za par sati ulovi i na stotine kvintala ribe, što prama današnjoj valuti prestavlja vrijednost od 100 i više hiljada dinara. Nešto da vam kažem i o našim ribama u Jadranu. U našem Jadranu žive oko 340 vrsta riba od kojih skoro sve se mogu da jedu, a od ovih ima oko 50 vrsta oboritih prvoklasnih riba. U svakoj uvali — zaljevu našega Jadrana može da se lovi riba. Svaki naš zaljev je bogat ribom, samo što neracionalnim lovljenjem mnogo toga ide izgubljeno, n. pr. gdje se jednom baci dinamit tu za pune dvije godine nema bilinskog, a ni riblje života. Za vrijeme A. U. lovilo se je sa vrlo primitivnim sretstvima sa kojima se je riba mnogo utamanjivala tako da ni sam ribar nije imao mnogo koristi. Naša Država uvidjela je veliku ekonomsku važnost ribarstva i uprla je svim silama da se naše ribarenje modernizira. I za 10 godina uspjela je da naši imućniji ribari ulože oveće kapitale u moderno ribarenje. Tako danas imamo oko 15 ovećih lađa koje krstare po našem Jadranu. Mreže koje se vuku na kraj nestaju a ove zamjenjuju kružne mreže. Rezultat ovog pothvata jest da je 1929 god. na našem Jadranu ulovljeno oko 7 miliona kg. ribe t. j. 700 vagona ribe; dok se je prema statistici od god. 1919 ulovilo oko 3 milijona. Za ovako zamjerni napredak u prvom redu imamo da zahvalimo našem inspektoru za ribarstvo g. Gustav Srajberu koji i danas agilno radi na podignuću našega ribarstva. Ovu količinu riba love 20,000 ribara sa 6,500 lađa ribarica. Prema statistici od 1927 god. naši ribari na primorju uhvatili su za svoj lov 41,530.599 dinara t. j. svaki ribar je poprečno ulovio za godinu dana 350 kg. u vrijednosti od 3100 dinara što iznaša mjesečno na svakoga ribara 258 dinara, a dnevno po 8 dinara. Ako se uporedi dnevni i mjesečni dobitak jednog ribara sa prirodnim bogatstvom našega mora dolazimo do zaključka da je to vrlo nominalna zarada. Da vam zorno prestavim bogatstvo našega Jadrana samo ću Vam navesti jedan moj lični doživljaj koji vrlo lijepo ilustrira koliko je naše more bogato ribom. God. 1927 lovio sam kod jednog morskog tjesnaca kod Trogira. Na moje veliko veselje i iznenađenje, pojavilo se je jedno jato palamida, koje je prolazilo tim tjesnacem. Čim sam to opazio legao sam i promatrao taj prizor. Riba je prolazila puna tri sata. Bili su egzemplari od 2-3 kg. Širina jata iznašala je radi tjesnaca samo 5 m a dubina poprečno oko 2 m. Jato je bilo tako gusto da je poprečno u jednom m³ bilo 40 komada. Pokretna brzina jata bila je oko 4 km. na sat. Poprečna cijena ovoj ribi je 10 din po kg. Kad ovaj zadatak riješavamo vidi se da je jato bilo dugačko oko 12 km odnosno široko 5 a visoko 2 m t.j. imalo je 120.000 m³ ili 4.800.000 komada. Po komadu minimum 1 kg. To bi jedno takovo jato kad bi se mogli sve uloviti pretstavljalo vrijednost od cirka 48 000 000 dinara. To znači da jedno takovo jato prestavlja veću vrijednost nego cijeli lov svih jadranskih ribara. Ovakovih jata u našem Jadranu a osobito za vrijeme ljetne sezone ima dosta. Sad da Vam nešto kažem zašto ta riba dolazi i prolazi uzduž naše obale. Ima je i uz susjednu obalu ali mnogo manje. Iz Sredobemnog mora kroz Jonsko more dolazi jedan ogranak sredozemne normalne obalne struje u Jadransko more, koja struji uz našu obalu te se kod Dubrovnika razdvaja u više ogranaka koje se uglavnom sastaju kod Komiže (radi toga je Komiža vrlo važno ribarsko mjesto na čitavom Jadranu.)Od Komiže se ova struja razdvaja u više dijelova a ovi opet na manje ogranke. Svaki ovaj ogranak u manje ogranke tako da kroz svaki i najmanji naš zaljev struji. Najposlije se uglavnom svi ti ogranci, sastaju u visini Šibenika radi toga je i Šibenik važno ribarsko mjesto, gdje bi se mogla organizirati ribarska škola. Struja nosi planktone kao i jednostanične alge. Kako ovi direktno ovise o rudnim sastavinama mora a i od hrane kopnenog bilja koje putem kiše ili vjetra dolazi u more to zajednički struja nosi sobom. Za ovom nevidljivom hranom juri riba selica. Dakle gdje ima alga tu ima i planktona, a gdje ovih imade tu ima veće i manje ribe. Ondje gdje je pošumljeno tu i više hrane dospijeva u more. Naš ribar to instinktivno naslućuje i kaže suša na kraju, suša u moru. Zbilja je tako, gdje je uz obalu golo tu nema ribe i obratno. Sad vam je jasno koliku važnost imade obalno šumarstvo obzirom na samo ribarstvo. Razumije se kad bi naša obala bila više pošumljena bilo bi više planktona a prema tome i više ribe.

Nameće se pitanje kako da se još više podigne ribarska privreda.

Mora se priznati da je naša Država za ovo 14 godina mnogo toga uradila i da nastoji da ovo pitanje što sretnije i korisnije riješava. Ovo pitanje je vrlo opširno, koje zahtjeva mnogo iskustva dosta naučne i stručne spreme. Neću da vas zamaram specijalnim pitanjima, jer bi zašao predaleko već ću samo da Vam nabacim neke krupnije tačke, pak ako se netko bude zainteresirati za ovo pitanje ja ću drage volje da mu rastumačim.

Baza riješenja ribarskog pitanja jest:

1) Izvor privrede. Ovo pitanje sam Vam u mom predavanju vrlo kratko objasnio,
2) Stručna radna i mašinska snaga. Za ovo pitanje treba imati stručne naobrazbe i trgovačkog smisla.
3) Kapacitet produkcije. Koliko se mora producirati u odnosu prema vanjskoj konkurenciji (ribljih konzervi i kako da se svježa riba unovči?)
4) Potrošnja u zemlji. Trebalo bi da se svestrano ispita kojim načinom se može povećati potrošnja u samoj našoj Državi. U ovu svrhu morali bi organizirati specijalnu
5) Ribarsku agitaciju. Trebalo bi održavati kurseve za solenje, sušenje i konserviranje u samom primorju, a riblje kuharske tečajeve u unutrašnjosti.
6) Ribarska politika. U ovom cilju dolazi serija pitanja obzirom na zakone, školstvo i zadruge.
7) Plasiranje naše ribe i ribljih produkata van granica naše Države.

STROJARSKA MEHANIČKA RADIONA I LJEVAONICA METALA
S. Kordić i drug
Šibenik
RADIONA za popravak svakovrsnih parnih strojeva, sisaljka, motora, automobila, gra ike, kompresora, turbina.
MONTAŽA svakovrsnih strojeva, mlinova, hidrauličnih presa, motora na brodove, čamce i t. d.
Lijevaju se dijelovi strojeva.
Konstruira i u se proceo od bronza.
Autogeno varenje i rezanje željeza

8) Zaposlenje stanovništva.
9) Državni interesi.

U našoj Državi sva ova pitanja su u zametku i u želji da se ista što prije ostvare. — Da Vam bude što jasnije koliku važnost imaju ova pitanja kazaću Vam statistički koliko koristi nekoje kulturne države crpe od riba.

	God. lov		ribara	dinara
Švedska	87 milj kg.		22 280	238,340.000
Danska	64	„ „	18,788	342,990.000
Francuska	216	„ „	70,625	1.057,490.000
Njemačka	316	„ „	28,852	626,480.000
Norveška	1035	„ „	101,643	792,740.000
V. Britanija	1059	„ „	73,113	3,229,660.000

Ovu statistiku je pokupila Internacionalna komisija za eksploataciju mora god. 1928.

Kad analizujemo ovu statistiku proizlazi da Švedska i Danska imadu poprečno jednaki broj ribara, oko 20.000.

Kad uzmemo poprečno da svaka od tih država ulovi oko 90 milj. kg. ribe, a mi samo 7 miljona, vidimo, da je godišnji lov njihova ribarstva za poprečno 13 puta veći. Ako uporedimo ribolje bogatstvo našega Jadrana sa njihovim morima jasno je da takav razmjer nemože nikako da postoji. Naše more je bogato a mogu da kažem i prebogato. Koliko bi se dalo uloviti godišnje, nemoguće je niti približno kazati. Sigurno je to kad bi se naše ribarstvo racionaliziralo i kad bi se upotrebljavala moderna sredstva za obalni i pučinski lov naš godišnji prihod bio bi mnogo veći nego što je danas. Ako se uzme svih 7 milj. u analizu i uporedi sa godišnjim lovom 1919, koji je bio oko 3 miljona vidimo da u ovom pitanju ipak napredujemo.

Vama će možda biti nejasno?

I) Odakle ta množina ribe u našem Jadranu?

II) Kako da se ta riba što više ulovi?

III) Kako da se unovči?

Kako i sami vidite ovo moje predavanje je vrlo skicirano i govorim tako da zahvatim cio problem. Isto tako na ova tri pitanja odgovoriću Vam u vrlo kratkim potezima.

I) Odakle ta množina ribe u moru? Ribe su najplodnije životinje u cijelom životinjskom carstvu. Kad bi se od svakog ribljeg jaja (ikre) izlegla riba onda bi mora toliko bila puna da parobrodi ne bi mogli ploviti. — Priroda se sama pobrinula za ovo ogromno čišćenje (selekciju). Veći dio jaja se ne oplodi, jer uslijed morskih struja dospiju na teren koji onemogućuje oplodnju. Mnogim ribama služe tuđa jaja zahranu. Mnoge ribe rađo ostavljaju jaja uz obalu, gdje dolaze mladi razbojnici kao n. pr. mladi mol, golub, morska mačka, čukov ražina i ostala mlada landovina te unište sva jaja koja nađu.

Što je karakteristično veći broj riba odležu jaja uz obalu, jer tu mlađ ima sunca i planktonske hrane. Najposl je i sami ribari utamanjuju jaja a i mlađ, kad vuku mrežu po dnu a osobito migavicu koju izvuku na obalu. Radi ovih ribljih neprijatelja ostaje na životu 1 do 2% - Ribe imaju na hiljade i miljone jajašca n. pr. lokarda 630.000,— bakalar 4 miljona, tun 7 milj., pokrovci (švoji) do 28 miljona. Naše obalne ribe nijesu još tačno istražene ali svakako i njihov broj jajašca varira u hiljadama. Napominjem ako se riba mriješti umjetno u ribnjacima ostane na životu oko 90% Stoga bi se morali organizirati specijalni ribnjaci, koji bi mreštili i odgajali ribu, dok mlađ dođe do slobodnog kretanja zatim, da se riba pusti u more kao najjeftiniji i najprirodniji tovinjak. Uza sve ovo ipak su mora u kojima je planktonski život razvijen kao što je naš Jadran prebogati ribom. Uz obilan planktonski život u Jadranu još je i naša obala zavidno razvijena. — Sama obala je duga 1564 km. dok naša ostrva imaju 3608 km. ukupno 5172 km. Imamo 60 ostrva 560 manjih ostrva i 380 grebena i sika.

II) Drugo je pitanje kako da se ulovi ta riba.? —

Moderni ribolov može da se podijeli na dva dijela, I) na obalni ribolov, a II) na pučinski ribolov.

Obalni ribolov kao što se je praktikovao kod nas do otrag 10 god. a kao što se praktikuje u velikoj mjeri i danas jest vrlo malo rentabilan. U glavnom obalni ribolov jest onaj koji se vrši uz kraj raznim sredstvima a osobito mrežama potegačama kao n.pr. migavicama. Ovaj način ribolova jest vrlo malo rentabilan prema mogućnosti eksploatacije istog načina. Razlog tome jest što su naši ribari uza sve zakonske kazne vrlo pohlepni te love kad im se god ukaže prilika i gdje mogu i kako god znaju, pak najposlije i dinamit upotrebljavaju. Napominjem da dinamit uništava sve ribe, planktone i biline na 200 m u krugu i tu više života nema za pune dvije godine. Mreže koje se vuku po dnu uništavaju riblja jaja i love mlađ pak i najsitniju (riblje mlijeko). — Kad se uzme u obzir da su uza sve ovakvo tamanjenje ipak naše ribarnice bogate ribom i da se skoro uvijek na istim pozicijama lovi, onda zaista možemo da kažemo da je naš Jadran jedan ogromni zlatni majdan. — I ako je naš Jadran bogat ipak je riba dosta skupa u razmjeru prema drugim životnim namirnicama. Razlog je tome kao što i sami vidite skoro sam ribar Racionalizacijom ide se za tim da se naše more još više napuči ribom kako bi i sam ribar imao više koristi, a ujedno da i oboritija riba dođe i na siromašniji sto.

Pučinski ribolov u posljednje četiri godine počeo se je i kod nas praktikovati, pak je isti široj javnosti, a i samom ribaru još dosta nepoznat. Jedino što imamo par motornih brodova i jedan parobrod koji ribare na dubokom moru. Najposlije i ovima nedostaje svestrana organizacija za što bolji lov i prodaju. Pučinski ribolov morao bi da prestavlja glavni i veliki procenat naše ribarske privrede stoga i naše ribarske vlasti nastoje da se isti što bolje razvije.

Da Vam po statistici od g. 1930. prestavim što to znači pučinski ribolov n. pr. u Njemačkoj. Iznos pučinskog ribolova u toj zemlji iznašao je iste god. oko 72% sveukupnog pomorskog ribarstva, t. j. od sveukupnog lova od 316 miljona kg., na pučini se je ulovilo 224 miljona kg., ali zato Njemačka imade 357 velikih ribarskih parobroda specijalno udešenih za pučinski ribolov, i još par stotina manjih ribarskih motornih brodova. Engleska je u ovome još više odmakla. Ona ima 3000 ribarskih parobroda za pučinski ribolov.

Ribe selice koje se kod nas u glavnom love uz kraj kao n. pr. srdela, skuša, lokarda, tun njihova baza lova jest pučina. God. 1927 ulovilo se je uz našu obalu riba selica 60% cijelokupnog godišnjeg lova. Kad analizujemo ovaj procenat onda nam je jasno koliko se ulovi uz obalu a koliko bi se dalo uloviti na pučini. — Sve ovo što sam kazao o obalnom i pučinskom ribolovu pokazuje da je naš ribolov znatno zaostao u razmjeru prema drugim pomorskim državama.

III) Kako da se riba što bolje unovči?

Uza sve ovo što je razlog zašto naše ribarstvo ne daje toliko prihoda koliko bi moralo da dade. Naši ribari uopšte i ne poznaju sačuvanje ribe osim solenja a u nekim krajevima samo solenja srdela.

Sačuvanje ribe može da se razdijeli u glavnom u tri dijela.

I) Solenje ribe II) Sleđivanje III) Sušenje ribe.

Da se upoznate sa sva tri načina sačuvanja ribe trebalo bi da pohađate specijalne kurseve u kojima bi se morala ova tri pitanja što praktičnije da obrade koliko za kućnu potrebu toliko i za trgovačku svrhu. — No ipak ću da Vam nešto kažem i o tome. Dogodi se više puta da naši ribari radi preobilnog lova ne mogu da prodadu sav lov, pak su prisiljeni da dobar dio lova bacaju u more, jer se riba pokvari, ili ako još nije nastalo kvarenje da istu prodaju raznim spekulantima uz vrlo nisku cijenu. Radi toga bi bilo potrebno da se riba sačuva neškodljiva za više nedjelja i mjeseci. Ovo se postizava snizivanjem temperature ribi bilo zrakom, ili ledenom pocaklinom ili suhim ledom (CO). Uza sve ovo trebalo bi ribu koja je za solenje na holandeški način soliti. U ovome pravcu Ribarska zadruga je pozvala 1929 god. jednog ribarskog stručnjaka iz Holandije po imenu Van Zwieten iz Ijmunda, koji je putovao uzduž naše obale i zorno pred ribarima solio srdele. Po holandeškom načinu posoljena srdela može da se uzdrži i do 10 god. a da ne govorim o ostalim prednostima ovakova solenja, dok ako se soli kako mi praktikujemo sačuva se do tri godine. Ovakav način solenja trebao bi da se udomi kod nas, a u prvom redu je vaša dužnost kao buduće učitelje da se zainteresujete za ovakova pitanja te da našeg ribara o svemu što je korisno uputite. Konzervativnog ribara je teško preokreniti, ali primjerom da se toga dosta postići.

Uza sve ovo što sam kazao za što bolje iskorišćenje našeg ribolova trebalo bi da se sprovađa sistematska agitacija u svrhu potrošnje riba kako bi se i naše unutrašnje stanovništvo naviklo na riblju prehranu. — Morske ribe po svojoj hranivoj vrijednosti dolaze na prvo mjesto za ishranu ljudskog organizma. Po tečnosti, probavljivosti (isključujući par vrsta) i supstancioznosti jesu nenadmašive.

God. 1927 uz naše primorje potrošilo se je 2 milj. kg. ribe, u unutrašnjosti 1 milj. a izvezlo se je 0·5 milj. — Kad se i ove cifre uporede sa dnevnom ishranom vidimo da na pr. u Engleskoj na svakoga stanovnika dolazi godišnje 25 kg. U Njemačkoj 10 kg. po osobi, a kod nas tek jedan kg. Za potrošnju morske ribe u unutrašnjosti u Njemačkoj organizovana je specijalna intezivna propaganda. Ona izdaje brošure, plakate organizuje riblje dane, poučavaju se domaćice u pripremanju morske ribe. — U Engleskoj ima danas preko 30.000 ribljih restaurana u kojima se može dobiti obrok uz vrlo jeftinu cijenu. Potrošnja u tim restauranima iznašala je u 1930 god. 300 milj kg. ribe — U ovom pravcu sigurno bi se i kod nas moglo nešto slična poduzeti, ali bez svestrane organizacije u kojoj bi vrijedilo načelo. — Mala zarada veliki promet — ne bi se mnogo postiglo. —

Sada ću da Vam pokažem razne ribe koje najbolje prikazuju šarolikost, bogatstvo i čudne oblike ribljeg carstva. —

Nemoguće mije da u ovako kratkom vremenu potanje analizujem ova pitanja. Glavno mi je da sam Vas danas upoznao sa našim ribama i dao Vam neki pojam o bogatstvu i iskorišćavanju našega Jadrana. —

Uz ovu materijalnu stranu našega Jadrana razvilo se je golemo duhovno blago koje su naši kulturni radnici, umjetnici, književnici i pjesnici znali zgodno da pretstave. — Dovoljno je spomenuti samo neke naše književnike i pjesnike, pa da se uoči, koliko je to bogatstvo. — Kumičić, Matavulj, Dučić, Šantić, Cipiko, Tresić, Preradović, Nazor, Kriletić i t. d. svi ovi, nadmetali su se tko će vjernije da prikaže i opjeva ljubav našega primorca za Jadranom. — Vama samo jedno preporučujem da se i Vi ugledate u naše svijetle uzore, da se sjetite i ponosite što ste sinovi našega naroda. —

Čuvajte i radite za naš Jadran, jer je on dio Vašega života.

Koliko je naš primorac vezan uz Jadran karakterizuje ona od Katalinića Jeretova. —

Ja te ljubim gordo more,
Bez tebe mi žića nema,
Gdje ne bješ, ne krkoriš
Za mene je pustoš njema.
I ko mrtav želim sniva!
Na osami sred tvog žala,
Da ja čujem i u grobu
Čarnu pjesmu tvojeg vala!

Ivo Janković.

Krci rijeci

Slava ti, Krko, rijeko prekratkog toka!
Alaj duboka, alaj si preširoka!
Dunava ti se svojom ne stidiš širinom,
Majčice dične Volge svojom dubinom,
Svojim kanjonim usjeiog Kolorada,
Ni Niagara sa svojih pet vodopada.
Na tebi Knin je, prošlosti naše zvijezda
Tragovi tih su Utišenova gnjezda.
U sredovječnoj Visovac čaje čarni,
Sunce slobode dok pritužuje nami.
Hoće l' kad dić se tama ta, što mi ga ovi
Da mjesto vrana tu gnjezde se sokolovi?
Ti Krko slavna il željom mi ga opri,
Slobode svete, ili mi ga protopi!
Ti žališ, čujem: »Stare grebine čuvam
Život mi dajte i stostruk vratiću vam!«
I Skradin glas svoj duguje tvome „Buku“
Stvorila fiord si i divnu Šibensku luku.
A ti još drijemaš, junački Šibeniče
Ne čuješ kako rijeka te tvoja viče:
„Vjekovnom ded' sad tresni o zemlju maskom
Sreću za svoju slogom mi opij se bratskom!
Na novom Suncu digni ponosno glavu;
Svijetom pronesi moju i roda slavu!“
Ja sam još mlađan, Krko, u slavu ti pjevo
Labuđev pjev ti šaljem u starost evo.
Dalje neg tvoji silni slapovi buče,
Pjesma će moja slavu ti raznijet muče.

N k

Gat u Vruljama

Svima je predobro poznata istorija gata u Vruljama, koji je dalo izgraditi Ministarstvo Saobraćaja. Pomenuto Ministarstvo naredilo je Direkciji Pomorskog saobraćaja u Splitu, da se u najskorije vrijeme gat pusti u promet. Međutim kolni gat nema kolnog puta od Drage, niti električne instalacije, te instalacije vodovoda, pak je pomenuta direkcija zatražila od općine da izvrši što prije navedene radove. Općina je odmah poduzela korake u tom pravcu, ali kako je ze mljište na kojem bi se imao izvesti kolni put, vlasništvo Državnih željeznica, to se Općinska uprava obratila na Držav. e željezn ce u svrhu izgradnje puta. Taj put bi se izvršio iz sredstava kaldrmarinskog fonda, a zahvaćao bi teren od ruba postojeće obale sa širinom do 4 m van postojećih željezničkih tračnica. Put bi se kaldrmisao granitnim kockama. U isto vrijeme zamolila je općinska uprava željezničku direkciju da produži kolosjek na novi gat prema izrađenom planu, jer ima u vidu više rudarskih poduzeća koji bi zapremili slobodan prostor u gatu. Netom stigne odobrenje s Direkcije željeznica, odmah će se početi s radom. Privredni interesi grada zahtijevaju, da se ova pitanja jednom riješe, jer ima dugo godina što je gat izgradjen, a još nije pušten u promet, te tako još ne donosi one koristi, koje je mogao donositi već više godina.

VASO ČOK - ŠIBENIK

Industrija svijeća na električni pogon.

Zastupstvo mineralnih voda Rogaška Slatina.

Skladište papira Zagrebačke dioničke tvornice papira Zagreb.

Skladište anilinskih boja Vilim Brauns, tvornica boja, Celje.

Trgovina kuhinjskog posuđa, staklarije, stakla za prozore i okvira.

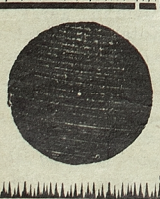

Za proljeće i ljetnu sezonu
NAJMODERNIJE
ŽENSKE I MUŠKE CIPELE
dobijete kod
Aleksandar Anweiler
trgovina koža, cipela i šport. predmeta
ŠIBENIK, ulica Kr. Tomislava 4
Vlasnik
Prve moderne postolarske radione
Trg Stjepana Radića

Veliki izbor štofova i razne vrsti rukotvorina, mogu u dovoljiti svim Vašim potrebama. Uvjerićete se jedino ako me posjetite.
Preporučam se
RADOSLAV ŽMIKIĆ
Šibenik (kod sv. Ivana)

Radnja mješovite robe na najboljem položaju grada sa kompletnim namještajem prodala bi se ozbiljnom reflektantu uz 20 30 % ispod dnevne cijene. Obratiti se u tiskari Vitaliani.

Prvoklasna Restauracija
- ASTORIJA -
snabdijevena je s bogatim izborom toplih i hladnih jela te svakovrsnim pićem.
Brza i uslužna podvorba.
CIJENE UMJERENE.

Dr. MARKO TARLE
ŠIBENIK Telefon 86
Komisijonalna prodaja žitarica i kolonijala.
Na sklad. uvjek svježa i prvorazredna roba.

GRADSKE VIJESTI

Svima poštovanim suradnicima, pretplatnicima, čitaocima, oglasivačima i prijateljima „Narodna Tribuna“ želi sretne

USKRSNE BLAGDANE.

Ekskurzija učenika londonske gimnazije. 11 aprila o. g. stigla je u naš grad grupa od 42 učenika londonske gimnazije pod vodstvom 3 profesora. Ekskurziste su stigli parobrodom „Ljubljana“ u 7 sati prije podne, a dočekali su ih pretstavnici mjesnih srednjih škola kao i mnoštvo učenika-ca realne gimnazije. Iza toga su učenici u pratnji svojih profesora te naših profesora i učenika razgledali znamenitosti grada. U 10·30 otputovali su parobrodom u Split, praćeni pozdravima svojih kolega — naših srednjoškolaca.

Odlazak poštanskog autobusa u 1·30 pos. p. mjesto u 1 sat bilo bi od velike koristi ne samo za strance koji dolaze iz Sjev. Dalmacije radi svojih poslova i kupovanja već i za sam Šibenik. Ako je stranac u ono par sati boravka u gradu zaposlen, eda svrši poslove prije 1 sata kad se i radnje zatvaraju, on mora da požuri ako misli da na vrijeme prispije na autobus. Kad bi autobus putovao u 1·30 tad bi svak imao još i vremena da se svrati negdje i da prije odlaska ruča. Autobus bi dolazio u Benkovac u 16 s. mjesto u 15·30 a za Obrovac i ovako odlazi tek u 17 s. To bi naravno za Šibenik bilo ipak korisnije. Molimo odgovarajuće faktore da to izmjene i prije stupanja na snagu novog voznog reda željezničkog i autobusnog.

Pučko sveučilište. Prošle nedjelje, predavao je g. Živorad Božić, komandant mesta u Šibeniku o temi: „Uloga naše vojske u velikom ratu“. G. Božić je u svom vrlo uspjelom predavanju prikazao junačku srpsku vojsku za vrijeme srpskog rata, njene velike i junačke podvige, njeno preimućstvo nad neprijateljem i najposlije njenu Golgotu za vrijeme povlačenja preko albanskih gora. Najzad ponovno opskrbljena i preporođena srpska vojska izvršuje veličajno djelo proboja solunskog fronta, i tako ponovno ulazi u svoju domovinu da donese slobodu ne samo njoj nego i svoj svojoj neoslobođenoj braći. U predavanje je g. Božić unio nekoliko doživljaja iz svog vlastitog života za vrijeme velikog rata. Ovo vanredno predavanje publika je nagradila dugim i burnim aplauzom. —

Nečistoća po gradu. Nema dana da se po raznim predjelima grada i gradskim ulicama ne opažaju pasje izmetine, koje prolaznici bilo zbog žurbe ili nepažnje raznose nogama dalje i time stvaraju još veću nečistoću. Krivnju zato ne možemo baciti na prolaznike nego na vlasnike tih pasa, koji ih bez ikakova nadzora puštaju van kuće da se klatare od nemila do nedraga.

Mišljenja smo da se ovome može stati na put tako, da nadležna vlast izdade naredbu da se psi vode na lancu.

Prodaje se jedna kuća, *na obali*, na vrlo zgodnom i prometnom položaju. Zgrada se sastoji od prizemlja, otvorene prostorije, prvog kata i potkrovlja. Za potanje obavijesti obratiti se u dućanu gosp. Terzanovića.

„Šibenska Glazba“ priređuje promenadni koncert 16 IV. t. g. u nedjelju, u 11·30 sati prije podne, u gradskom perivoju.

1. Koračnica: „Tirolska“
2. Ouvertura: „Korunovačni“ Štolc
3. Gavotte: „Myrtove Kvetty“ Hümmel
4. Valčik: „Modra Perla“ Kalinov
5. Potpouri: „Sarajevo u noći“ Laas
6. Koračnica.

Unapređenje. Ukazom Nj. Vel. Kralja unapređen je g. prof. A. Žižić u VI položajnu grupu, a pri mj. carinar. g. Dane Bosnić za kontrolora VII. gr.

Građevna Zadruga registrirana sa o. j. u Šibeniku. — Pošto već nekoliko godina ova Zadruga nije imala glavne skupštine pa kako o njezinom stanju zadnje vrijeme nijesmo informirani niti znamo za njenu upravu bilo bi poželjno da dade znaka života da i o njoj nešto doznamo. — Nekoliko zadrugara.

Godišnja skupština kupališne zadruge „Jadrija“. 10. aprila o. g. održana je glavna godišnja skupština kupališne zadruge „Jadrija“.

Budući da je pretsjednik bio otsutan, to je skupštinu otvorio potpretsjednik g. dr. Boris Novak. On je u glavnim crtama prikazao rad zadruge prošle godine.

Iza toga je tajnik g. Pajalić podnio svoj izvještaj. U zadruzi se nalaze 172 zadrugara sa zadružnim ulogom od 183.100 dinara, te 112 podupirućih članova. Kupališna sezona je trajala 101 dan, a kupalište je posjetilo 29007 posjetilaca. Prošle godine je sagrađeno 6 novih privatnih kabina.

Poslije toga slijedio je izvještaj blagajnika g. B. Merlaka, koji je izvestio da je prošla godina završena sa deficitom.

Zatim je g. J. Jadronja kao član nadzornog odbora predložio apsolutorij staroj upravi, a u isto vrijeme na predlog g. J. Lušića ponovno je izabrana stara uprava u cjelosti. Skupština je ovo jednoglasno prihvatila. Poslije toga razvila se diskusija o raznim potrebama kupališta, pa je g. Čičin-Šain odlučno istakao da treba ugušiti u zametku ideju o nekom novom kupalištu na „Pakleni“.

Ekskurzija đaka učiteljske škole do Splita i Solina. Dana 8 aprila o. g. pod vodstvom g. g. profesora A. Žižića i M. Marinčića ranim jutrom pošli su đaci I. i II. razreda željeznicom u Split. Tu su razgledali u prvom redu arheološki muzej, kojom im je prilikom Mons. dr. F. Bulić preko dva sata upravo zanosno i mladenačkom svježinom tumačio iskopane ostatke iz rimskog i starohrvatskog doba. Pri kraju su đaci aplauzom nagradili neumornog naučenjaka i ponijeli ga u ugodnoj uspomeni. Zatim su pregledali Marjan, zoološki vrt i druge kulturne i istorijske znamenitosti grada.

Poslije podne otputovali su vozom u Solin, gdje su razgledali starorimske ruševine i ostatke bazilike sv. Petra, u kojoj se okrunio kralj Zvonimir. Zatim su pregledali moderno uređeni ribnjak na rijeci Jadru i električnu željeznicu koja vodi iz tvornice cementa do obale u Vranjicu.

Uvečer su se vratili u Šibenik parobrodom „Zagreb“ na kojemu su se uz divnu mjesečinu, svježi morski zrak i ugodno sjećanje svih utisaka sa ekskurzije vanredno zabavili i odmorili.

Ugledni stranci u našem gradu. Ove su sedmice doputovali u naš grad: g. Ministar vojske i morn rice general Dragomir Stojanović, g. prof. Pasquale Seraglia prosvjetni inspektor iz Padove te g. Dr Georg Strelsker novinar i dopisnik za Njemačku, Austriju i Švicarsku. Osim tih proputovala je kroz Šibenik jedna grupa od 30 izletnika Francuza.

Siljući redovno unapred pretplatu i oglase za „Narod. Tribunu" osigurat ćete Šibeniku i Sjever. Dalmaciji opstanak svog dostojnog glasnika i omogućit ćete mu veći opseg.

Udruženje trgovaca za srez Šibenik održaće konstituirajuću sjednicu upravnog odbora u ponedjeljak 17 o. m. u 10 s. pr. p. u društvenim prostorijama na kojoj će se izabrati pretsjednik i ostali funkcioneri.

Skupština udruženja rezervnih oficira i ratnika. Prošle sedmice održala se glavna godišnja skupština pododbora rezervnih oficira i ratnika u Šibeniku. Skupštinu je otvorio g. Dr Vj. Rismondo, koji u prvom redu predlaže da se pošalju pozdravni brzojavi Nj. Vel. Kralju, ministru voj. i mornarice, komandantu II armije i središnjoj upravi Udruženja. Ovaj njegov predlog jednoglasno je prihvaćen. Iza toga je pozdravio g. puk. Božića i sve prisutne. Zatim je podnio izvještaj tajnik g. Torre o radu kroz prošlu godinu, isto tako je izvjestio i g. Bajlo o stanju blagajne. Poslije toga su izabrana četiri nova člana uprave, kako to predviđaju Pravila Udruženja i to: g.g. Z. Tadejević, Dr D. Montana, T. Subotić i R. Nesanović. Iz upravnog odbora otpali su trojica i to: g.g. Dr. M. Kožul, P. Torre i L. Pilić, jer ne borave više u ovom gradu. Najzad je izabran u nadzorni odbor g. K. Krstić. Iza toga se razvila debata o budućem radu.

Ugl. Uredništvo!

Baš se sa podpunim pravom vaš cij. list osvrnuo na pitanje javnog nužnika na obali. Popunjajući onu noticu istaknuti je, da je isti sagradjen na onom nepodesnom položaju pod upravom komesara Lugera usljed jakog nastojanja austrijskog kontraadmirala Schwarza, koji je bio dao rezervirati za se (tada se o tome pravljalo viceve) jednu stalnu kabinu za 6 kruna mjesečno.

Ondašnji upravitelj bio je za onu gradnju oštro kritiziran od gradjanstva bez razlike i eksumiran je bio neki stari epigram, jednog duhovitog šibenskog advokata porijeklom iz Raslina, koji je svojim satirama pravio humor u našem gradu otrag svojih 40-50 godina.

Ne daleko od morske obale, baš gdje sada postoje oni pisoari ispod „Kneževe vulte" moglo bi se smjestiti - u zaklonici - i onaj zahod, kad bi općina preuzela dio onih sada praznih magaza, koje su bile usprkos nastojanja iste, unajmljene za kratak rok jednoj krahiranoj vinarskoj zadruzi, kojoj je radi neplaćenja Fin. Uprava dala otkaz, a parnica se vodi.

Tako bi se odalečila od onog izloženog mjesta, u sred tržnice i u neposrednoj blizini prodaje voća, ona javna grdoba. Čistoće radi svaka je tržnica makar noću prazna, ali baš se tu opaža gdje u noći ispod taraba čuvari spavaju, što nije ni lijepo, ni higijenično; isto tako nebi se moralo dozvoljavati da tu kadkada na zemlji suše prostrijetu višu količinu kapule

Gradjanin.

U ponedjeljak dne 10 t. mj. izgubljena je svota od 2000 Din od apoteke Montana kroz uličicu pored trafike Luke Šarić do trgovine Ota Grabovac. Moli se pošteni nalaznik da nađeni novac preda općinskom redarstvu, jer je novac tuđa svojina, koju moram da povratim. Zasluženа nagrada neće izostati.

Rezultat praktičnih učiteljskih ispita. Od 3 10 ov. mj. održali su se praktični učiteljski ispiti pri mjesnoj učiteljskoj školi. Predsjedao je prof. g. M. Ležaić v. d. direktor. Ispitu je pohađalo 10 kand data-ica, a položito je svega 4 kandidatice i 1 kandidat i to: sa vrlo dobrim uspjehom Vučetić Martinolić Z., a s dobrim uspjehom Batistić I., Krajina Z., Lalić Lj. i Medić R. Odbijeno je svega 2 kandidata i 3 kandidatice i to 1 kandidat i 1 kandidatica iz pismenog, a 1 kandidat i 2 kandidatice iz usmenog ispita.

Policijska kronika. Naredba biciklistima. Budući da je policija primila mnogo pritužaba sa strane gradjana u pogledu vožnje biciklama, čime je više puta bio ugrožen i život mirnih prolaznika, to je Pretstojništvo policije izdalo naredbu za vožnju koja važi biciklima koliko za bicikliste toliko i za vlasnike bicikla.

Važnije odredbe su ove: Biciklisti ne smiju voziti brze od 10 km. na sat; zabranjuje se vožnja biciklima ispred Pošte, Hotela Krke, na obali uopšte, na Pazaru i Gradi. Istom naredbom zabranjeno je vlasnicima radnja za najam bicikla, da ne izdaju bicikle licima mlađima od 16 god. kao i onima koji uopšte ne znaju upravljati biciklom. Ovom naredbom je strogo naglašeno, da će se svaki onaj bio to upravljač bicikle ili vlasnik radnje, ako se ogriješi o ovu naredbu strogo kazniti.

Prijavnica. Već je ranije objavljeno da je uređena prijavnica u uredništvu Pretstojništva gradske policije za prijavljivanje i odjavljivanje lica, koji borave ili se nastane u gradu Šibeniku. Kako se još uvijek zapaža da pojedinci stanodavci ne prijavljuju svoje stanare, a naročito je zapaženo da gospodari ne prijavljuju svoje mlađe u službi (služavke, šegrte it.d.), to je Pretstojništvo policije odlučilo da provede **iznenadne** kontrole, te će se svi oni, koji nisu postupili po propisu uzeti na strogu odgovornost.

Prosjačenje. U nizu mnogih zlih pojava koje zaslužuju bezobzirnu osudu spada „prosjačenje" na prvo mjesto. Ono što se dnevno na najprometnijim predjelima grada (Pred Tonkinom Tesla, Kavanom Krka i na Poljani) od onih dosadnih prosjaka, odraslih i malo dobnih, vidi to se ne dade zamisliti. U ostalom naše je mišljenje da se u čitavoj Jugoslaviji ne može naći primjera ovakovom prosjačenju, koje se može nazvati samo divljim i bezobraznim smetanjem prolaznika. To više nije prosjačenje već profesionalno iznuđivanje novaca. Svi oni koji tim tipovima dolaze ususret davajući im novaca neka znadu da time od njih stvaraju ljenčine, koji nemaju ni najmanje ponosa, a koji će danas-sutra postati tipovi opasni po ljudsko društvo.

Pitamo nadležnu gospodu što su ili što će poduzeti da se ova ne kulturna pojava ukloni čim prije, a time i loši utisci koje bi stranci u predstojećoj sezoni iz Šibenika mogli sobom ponijeti za uspomenu!!

Pri mjesnoj trgovačkoj školi održana je 9 o. m. skupština Zajednice doma i škole. Skupštinu je otvorio direktor g. Dr Karlović. Zatim je g. prof. inž M. Mrkonjić održao vrlo uspjelo predavanje o potrebi saradnje doma i škole. Na koncu je izabrana Uprava s g. Androm Lušićem kao pretsjednikom.

Naši pokojnici:

Kroz prošlu sedmicu umrlo je u našem gradu 6 lica i to: 1 ženska i 5 muškaraca. Preminuli su ovi: Fakčević Tonica, Sunara Stipe, Kalik Nikola, Vukičević Toni, Bogić Srećko, Cinotti Ivan.

Meteorološki izvještaj za grad Sibenik

$(\varphi = 43^0\ 44'\ 3''$
$\lambda = 15^0\ 53'\ 4'')$

Dne 15 aprila 1933 u 8 sati.

Tlak zraka	767·5 mm
Temperatura	15·1°
Smjer i brzina vjetra	NE, 5·4 km
Vlaga	59 %
Nebo	oblačno
More	skoro mirno
Oborine	— —

Opći raspored tlaka:

Jaki pritisak nad sjeverozapadnom Evropom sa središtem u Britaniji 776 mm. Drugi lagani pritisak nad Egejskim morem 769 mm. Relativno niži pritisak nad Alžirom 761 mm dopire do zap. dijela Tirenskog mora. Depresije nad Islandom 753 mm i nad Baltikom 748 mm.

Prognoza vremena za 16 aprila 1933:

Vrijeme nestalno uz veći porast oblačnosti Mogućnost prolaznih kišica, Temperatura nepromjenljiva. Vjetar će duvati pretežno iz sjevernog kvadranta. More skoro mirno.

Josip Jadronja
Sibenik

Međunarodno otpremništvo
agentura, komisionalna, pomorska poslovnica

Poveljeni Trgovački - Pomorski Mešetar.

Utemeljeno 1906.

Brzoj. Šped. Jadronja
Telef. broj 3 i broj 27

Komisionalna skladišta i zastupstva prvih tvrtka i tvornica u tuzemstvu i inozemstvu

Dalmatinska Eskontna Banka

Dioničko Društvo - Uplaćena glavnica L. 2,500.000.- Pričuve L. 490.000.-

Sjedište Društva: ZARA

FILIJALE:

Dalmatinska Eskontna Banka Glavna Filijala SPLIT.
Dalmatinska Eskontna Banka Filijala ŠIBENIK.

Dotacija filijala Din. 2,500.000.-

Banka ovlaštena za rad sa devizama i valutama.

Sedmični

Radio Program

najvažnijih Evropskih priredaba.

Opere i operete

Nedjelja:
18·05 München — Tannhäuser
19·30 Beograd — Koštana
20·— Kalundborg — Messias
20·35 Bari — Rigoletto
20·45 Rim — Toreador
21·— Wien-Sjev. Ital. — Aida

Ponedjeljak:
18·— Königswust. — Parsifal
20·— Beograd — Prenos opere
20·— Hamburg — Prodavač ptica
20 — Waršava — Dolly
20·30 Bari — Tosca

Srijeda:
19·30 Budapest — Traviata
22·— Strasburg — Troubadour

Četvrtak:
20·— Sottens — Bastien i Bastienne

Petak:
19 — Bukarešt — Tristan
19·30 Budapest — Don Pasquale
20·— Bozen — Boheme
20·30 Palermo — Ljubavni elixir
21·15 Prag — U bunaru
21·30 Beograd — Operetne komade

Subota:
20·20 Zagreb-Beograd — Friederik
20·30 Palermo — Friederik
20·45 Sjev. It. — Vrat preko glave
21·— Brüssel — Ujak Wathurin

Koncerti

Nedjelja:
8·30 Leipzig — Koncerat na orgulj.
11·20 Wien — Sym. konc.
20·— Stuttgard — Mozart konc.
20·45 Palermo — Sym. konc.
21·05 London — Schubert Sym.

Ponedjeljak:
19·— Leipzig — Beeth. konc.
20·30 Strasburg — II Beethoven.

Utorak:
20·05 Wien — Brams. konc.
22·15 Prag — Koncerat.

Srijeda:
21·— Leipzig — Bruchner konc.
21·35 London — Sym. konc.

Četvrtak:
19·— Bukarešt — Orch. konc.
20·05 Wien-Beograd — X Ravag. konc
20·05 Prag — Orch. konc.
21·10 Breslau — V. Beethoven
22·10 Zagreb — Jazz

Petak:
20·— Stuttgart — Orch. konc.
20·— Berlin — Brams. konc.
20·15 Waršava — Sym. konc.

Subota:
19·— Leipzig — Wagner konc.
20·30 Strasburg — Crkveni kon.
21·— Königwst. — Haydn. konc.
24·— Leipzig — Orch. konc

„SLAVIJA"
TVORNICA SAPUNA
Braća Iljadica-Grbešić pok. Petra
ŠIBENIK

Proizvađa za domaćice najbolji i najkorisniji sapun za pranje rublja: žuti, zeleni i bijeli.

Prodaje se svugdje

Neprekidnu službu vrši kroz ovu sedmicu ljekarna Beroš

Priopćeno *)

Razgovori šibenskog načelnika.

Čitajući intervju gradonačelnika g. Karadjole rečenog Šašca u zagrebačkim „Novostima“ izgleda da je po Božjoj providnosti grad Šibenik bio izabran da poslije toliko godina nadje u osobi g. Mate Karadjole rečenog Šašca čovjeka koji će svojom mudrom, pronicavom i dalekovidnom upravom probuditi ovaj grad iz mrtvila, u kojem već godinama leži, uputiti ga stazom napretka i blagostanja davajući tako primjer i drugim većim gradovima, kako bi podigli standard života vlastitih gradjana.

Izgleda da je on prvi otkrio Kolumbovo jaje, jer je svak, pa i sami stručnjaci, do sada mislio da šibenska općinska imovina prestavlja jednu vrlo skromnu vrijednost, dok je g. Karadjole rečeni Šašac u svojoj procjeni općinske imovine prevazišao sve i najsmjelije sanje. Nema dvojbe da će g. Karadjole rečeni Šašac uspjeti da na osnovu te ogromne stomiljunske općinske imovine namakne bar jedan skromni zajam, kojim će se u prvom redu isplatiti zaostale prinadležnosti općinskim namještenicima te će se podignuti novo zamišljenu električnu centralu, koja će uz vrlo bagatelne cijene, kao što to neke zadruge umiju, svim svojim općinarima raskošno rasvijetliti, domove, ogrijati ih kada pritisne zima i davati im pogon za malu i veću kućnu industriju. Javnu će rasvjetu naravno i nadalje liferovati besplatno »komercijalna, nehumana i nesocijalna« firma Šupuk, koja to čini već od god. 1918 darivajući time općini do danas po komercijalnoj kalkulaciji cca. din. 2.500.000.—, dok će općina i u buduće ostati bez općinskog doma i bez školskih zgrada, koje su se glasom ugovora imale sagraditi iz pomenutog fonda. Kako je g. načelnik prožet dubokim humanim i socijalnim osjećajima, komercijalnosti u ovom poslu ne će dakako biti. Tko n. pr. ne bude platio naknadu za potrošak struje, ne će mu se prekidati daljnja dobava iste — kako se je to nedavno dogodilo i samom g. načelniku — nego će mu općinsko preduzeće ispustiti i posebnu zahvalnicu.

Tako će prestati anomalija da električna preduzeća budu i nadalje u privatnim rukama. Ako se pak sve općine u Jugoslaviji u kojima se električna preduzeća nalaze u privatnim rukama, a tih ima po službenoj statistici ništa manje nego preko 80%, povedu primjerom g. načelnika i njegovih šaptača i izgrade vlastite centrale, bit će riješena besposlica i kriza za dugi niz godina. Budući i u drugim krajevima svijeta postoje takove anomalije savjetovali bi g. Karadjoli da te svoje humane i socijalne ideje predloži nekoj od tolikih konferencija stručnjaka za ublaženje ekonomske krize u svijetu, sigurni da će mu harno čovječanstvo podići ljepši spomenik nego li je njegova slika u zagrebačkim „Novostima“. Zlim jezicima će tako g. Karadjole dokazati da nije anomalija što on sjedi na načelničkoj stolici grada Šibenika, nego da je anomalija što u daleko većim gradovima nijesu još bili kadri da nadju načelnika, koji bi svojom naobrazbom, svojom stručnom spremom, svojom pronicavošću i svojim dalekosežnim idejama mogao da ublaži teške prilike općinskih financija, koje tište malone sve gradove svijeta od Chicaga do Šibenika. Strpljivo čovječanstvo a osobito još strpljiviji Šibenčani neka počekaju još malo dok ideje g. Karadjole dopru i izvan granica naše domovine.

Šibenik, 13 IV. 1933.

ŠUPUK LAV

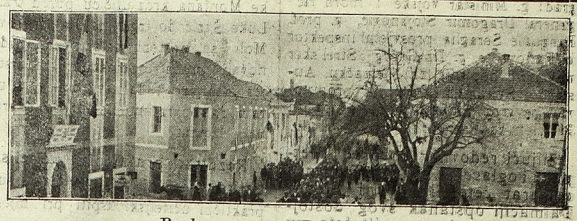
*) Za članke pod ovim naslovom uredništvo ne preuzima odgovornost.

Jadranska Plovidba priređuje u ponedjeljak 17 o. mj. u 2·30 pos. p. parobrodom „Vodice“ izlet u

SKRADIN

a iz Skradina na Slapove Krke parobrodom „Tomaseo“. Odlazak iz slapova u 5·30 a iz Skradina u 6.30. Cijena za odlazak i povratak Din. 12.— Djeca plaćaju polovicu.

VIJESTI IZ SJEVERNE DALMACIJE

Benkovac centar Ravnih Kotara

Obrovac

U nedjelju dne 2 o. mj. Obrovački sokoo je priredio izlet u selo Kruševo. Izletu su prisusvovali članovi vježbači, članice i naraštaj. Pri dolasku sokola u selo vidjelo se kako seljaci i omladina goje velike simpatije za sokolske organizactje, jer su bili, kako sami vele, tog dana veseliji nego na Božić. Članovi, članice i naraštaj su nastupili sa prostim vježbama koje su seljake još više oduševile.

U večer pred odlazak br. načelnik je pozdravio masu seljaka koja se sakupila, rastumačio im sokolske ideje i smjernice pokazavši, kako se u zadnje vrijeme zlobno sa svih strana radi protiv Sokola, ali sokolska i Jugoslavenska misao je čvrsta i zlobni joj dušmani neće naškoditi.

Bratu načelniku je odgovorio g. Župan, nadučitelj u Kruševu i kazao da je današnje slavlje seljaka najbolji dokaz kako selo voli sokol. Za vrijeme govora neprestano je masa seljaka prekidala govornike kličući Sokolu, Nj. Vel. Kralju i Jugoslaviji.

Na povratku u Obrovac sokoli su bi i srdačno dočekani i pozdravljeni od cjelokupnog pučanstva.

Pag

Pag bez liječnika. Dosadašnji opštinski liječnik g. dr. Caratan razriješen je dužnosti i odlazi u Zagreb. Na upražnjeno mjesto je dodan dr. Krvavica, koji još nije stigao. Pošto je g. dr. Markovina iz Novalje otišao u Rab, otok Pag ostaje bez liječnika, što je vrlo nezgodno zbog njegovih slabih saobraćajn h veza i zbog nastupa ljetne sezone.

U Pag je stigao specijalista zubar g. dr. Ilić koji će Pagu ostati duže vremena. Sad je napokon omogućeno svima onima koji boluju na zubima da se izliječe.

Ribarski brod „Lucija“ nakon jedne cpravke ponovno odlazi ovih dana na ribarenje u Košljun.

Prošle nedjelje održao je predavanje Mile Dupor o značajnoj temi: „Sudbina Jugoslavije“.

Sali

Varošica Sali je najveće i najvažnije mjesto na Dugom otoku. Sjedište je općine i pošte. Ima dobre par. veze sa Šibenikom i Sušakom i t.d. Mjesto ima 1300 stanovnika, dok čitava općina kojoj pripadaju mjesta Zaglav, Žman i Luka ima 2600 stanovnika. Stanovništvo se najviše bavi ribarstvom te za taj obrt posjeduju oko 70 ribarskih lađa i mnoštvo svakovrsnih mreža. U mjestu postoji već preko 25 god. tvornica za konzerviranje ribe (Neptun d. d.). Njezini su artikli prvokl sni te se mnogo rasprodaju po našoj državi, a i van. Od tvornice mjesto ima velike koristi jer ribari odmah unovčuju uhvaćenu ribu a osim toga u sezoni ribanja u tvornici je zaposleno 40—50 radnika.

Osim ribanja stanovništvo se bavi maslinarstvom i vinogradarstvom. Od vina je malena korist, jer je jeftino a i teško se prodaje, dok maslina imaju mnogo i to i je glavno vrelo prihoda. Ulje je prvoklasne kvalitete, a izvozi se u Šibenik, Split, Dubrovnik, Sušak. U mjestu ima par trgovaca. Najvažniji su Braća Radulić, koji posjeduju veliku trgovinu mješovite robe i moderan mlin za proizvodnju maslinovog ulja. Klimatske prilike mjesta su veoma povoljne a osim toga u blizini se nalaze Kornatski otoci koji obiluju prirodnim ljepotama. — Ima dobrih voda kišnica, ceste su u dosta dobrom stanju, a neposredno uz selo je velika maslinova šuma — vrlo zgodna za šetnju. Narod je gostoljubiv i svestrano radi na poljepšanju svog mjesta. Na priloženoj slici se vidi samo jedna strana uvale sa glavnim pristaništem.

Kali

U Solinama, na Dugom otoku, dne 4 aprila se pojavila jedna velika masa palamida, ribe je bilo čitav 1 km² površine tako da su računali da je bilo u vrijednosti od 300.000 dinara. Ribari iz Solina pozvaše ribarski motorni brod „Tunolovac“ da im pomogne opasati ribu, budući da nemaju dovoljno mreža. Kad je „Tunolovac“ stigao, stranke su se stale pogađati zbog nagrade koju treba dati „Tunolovcu“. Međutim dok su se ribari nagađali zbog nagrade koju treba dati „Tunolovcu“ sunce je zapalo, i riba odmaglila. Tako su i jedni i drugi ostali praznih ruku.

A. Mitrović i sinovi

SPLIT

FILIJALA U ŠIBENIKU

Najmodernija prodavaona suhomesnate robe

Solidna podvorba. Cijene najniže

ŠIME ANTIĆ - Šibenik

Trgovina manufakturnom robom

Veliki izbor platna za rublje, sefira, oxforda, trikotaža i t. d. uz najumjerenije cijene.

D. Krsto Stošić:

ROGOZNICA (šibenska)

Rogoznica je najljepši otočić među bezbrojnim drugim većim i manjim otocima u šibenskoj okolici. Dug je 1043 m, a širok 400-500 m. Rastavljen je od kopna s jugoistočne strane 290-1400 m, sa zapadne 350, s istočne 600 i s južne 700. Dužina je cijele rogozničke luke oko deset kilometara. Ulaz je u luku izmedju rta Kanja i Gradine. Prva je uvala od ulaza na desno Ražanj, dalje Luka, Stupin, Kopača i Miline. Najveća je dubina mora kod ulaza do 50 m, zatim uz sam otok ispod Kopara na jugu 39 m. Najniža je dubina blizu sela uz obalu 2-9 m. Inače je po sredini luke oko 40 m. Prema tome luka je vrlo podesna za sidrenje malih i velikih brodova.

Od kopna do otočića učinjen je uzak nasip. Od vijekova se ćutjela potreba takova nasipa, jer stanovnici iz okolnih sela po brdima nemajući svojih ladja nijesu mogli u svako vrijeme prići u Rogoznicu. No pučanstvo nije imalo srčanosti da se da na tako velik posao nasipanja. Zaludu su bila nagovaranja, dok nije župnik Don Julije Paljetak 8 aprila 1874 prvi počeo bacati kamenje u more. Tako zastidjeni seljaci nastavili su posao. Ali rad je kasnije zapeo Nije bio lak posao nasuti 320 m. pnta s morskom dubinom do jedanaest metara. Napokon se smilovala vlada, i to g. 1910., kad je dala 3000 kruna, a pripomoć je bio obećao već u početku nasipanja August knez Gladstätten u ime dalm. namjesništva. Nasip je u glavnom bio dovršen g. 1912, ali je put otvoren jedva 5 februara 1912.

Poviše naselja u Rogoznici nalazi se rijetkost za naše krajeve, naime kamenita vjetrenjača, sada zapuštena. Otočić je krasan radi svog borika, zasadjenog 1894, te se onako zelen odraziva na modrikastoj površini tihog mora. Otkada postoji ovaj borik, mortalitet je u Rogoznici manji. Putem pokraj obale ispod zelenih bora, koji uzdišu prema suncu i mirišu zdravljem, stiže se pomalo na sjeveroistočnu stranu, na brijeg od 72 m. Tu su Francuzi za svoje okupacije g. 1809 sagradili skladište municije i nešto utvrda, ali je rad bio prekinut. I danas ima tu mnogo lijepog bijelog kamena razbacanog, koje se je u samom mjestu vadilo. U ono je doba Rogoznica bila opljačkana a zatim sa okolnim selima prisiljena da dade svoje brodove i radnu snagu.

S Kopare se pruža divan pogled. Vide se rogozničke morske uvale i oštrice, silna pučina otočići Maslinovik, Lukovnjak, Grgovac, Barilac, Svilan, Šimun, obje Smokvenice, sitni Mulo ili Biofant, gdje se diže lanterna na bijelom kamenom tornju od 17:7 m visine. Svijetionik dava stalno crvenu boju na 17 morskih milja. Biofant je potpuno bez vegetacije, a kad ga polijeva more, obitelj svjetioničara ne smije izići za dan-dva iz svog stana. koji je dakako kamenjem čvrsto sazidan.

Svi su otočići pred Rogoznicom pusti, nenapučeni. Eugen Kumičić u svojoj Kraljici Lepi (pogl. X.) pripovijeda, da je na Maslinoviku kralj Zvonimir, kad je bio postao prvim banom podigao svoje dvorove sa kulom (kao i crkvicu sv. Jelene), gdje se je zabavljala kraljica Lepa i druga svijetla gospoda.

Blizu Lukovnjaka god. 1593. nastradao je veliki dubrovački brod Santa Maria Epidauria krcat svilom, koju su Rogoznički lijepo oplijenili, ali zato i sudu odgovarali.

Pridno poluotoka Gradine, blizu uvale Miline, nalazi se čudnovato jezerce zvano Galešnica, prilično okruglo, s promjerom oko 120 m. Nastalo je zbog kataklizme. S jedne ga strane pašu klisure. Voda se nalazi uvijek na istoj razini ali nije pitka. Pričaju, da voda svakih deset godina promijeni boju i ribe, ako ih ima izginu. Jezerce nije znanstveno proučeno.

Ispod brda Movara od 123 m spušta se rt Ploče ili kako ga naopako Talijani zovu Planka, a u staro je doba bio poznat pod imenom „promontorium Diomedis“. Ploče su pogibeljan mornarima rt zbog morskih struja i uzburkanog mora. Nije zaništa tu u blizini podignuta kapelica sv. Ivanu Trogirskomu. Evo što legenda pripovjeda. Sv. Ivan bio je u ladji, koja je doživjela brodolom. Bijesni su je valovi ljuljali, zalijevali i razbili o klisure. Ali su se svi putnici i mornari spasili, iako izranjeni i isprebijani, osim sveca, kojemu je Bog otvorio ravan put po moru i on suhim nogama došao na kraj. Spašenima bilo je teško pregorjeti i teret broda, ali im svetac reče: Nebojte se sinci. Brod se nadje cio i sav teret spašen. U to se i more umiri. Ovaj prizor nalazimo opjevan klasičnim jezikom od Bernardina Prodija: Vita s. Joannis Ursini, Spalati 1814. (na latinskom i talijanskom jeziku):

Cymbula pontificem Sicensem vexit ad urbem,
Quae sors hybernis Adriae superata procellis
Mergitur ad syrtem, quae nostris Plancula fertur.
Merguntur comites manibusque tumentia verrunt
Caerula, vel tabulis haerent, terraeque propinquant,
Funditur atque cadus, glaucis et fluctuat undis,
Vino, quem nauta infelix oneravaret eundo.
Omnia Joanom agnoverunt numina ponti.
Visus est ire pedes, tumidasque renare procellas,
Evasit, liquido nec mersit in aequore plantas;
Flutibus eripuit navem hominesque merumque
Ac tandem incolumis Traguri remeavit in urbem.

Danas kod kapele sv. Ivana treći dan Uskrsa drži se misa i blagoslov polja.

Sigurno su se u rogozničku luku zaklanjali drevni Pelaski, Liburni, Hili, Grci i Rimljani pa ladje hrvatskih kraljeva i Mlečića, kao i razni gusari. Ne zna se, da li je od starine bilo ondje kakvo naselje. Ipak je nešto moralo biti u Gradini pri ulazu u luku. Vrijedno je navesti, kako su senjski gusari utekli Mlečićima iz Rogoznice. God. 1598 otplovilo je iz Senja 17 brodova sa 700 uskoka i 70 arkibuza Nijemca, da plijene po turskim krajevima. U to je generalni providur Ivan Bembo na svojoj galiji obilazio dalm. otoke i luke. Za uskocima se dao u potjeru sa dvije galije i osam brodova. Andrija Soranza, sekretar šibenskog kneza, priopći mu, da su uskoci u turskim krajevima zaplijenili 8000 glava blaga, pobili 12 stražara i zarobili 7 čeljadi, pa se povukli u luku Peleš kod Primoštena. Bembu je bila poslana u pomoć još jedna galija iz Šibenika i vojska s kopna. Zbog oluje s kišom nije Bembo mogao zatvoriti uskoke u luci Peleš, nego se povuče u Primošten. Uskoci smatrali su potrebnim, da otplove na pučinu, ali ih jaka bura prisili, da se zaklone u rogozničku luku. Odatle su pisali Bembu „svome prijatelju“, da ih ne progoni, jer da traže neke razbojnike i potrebitu hranu od Turaka neprijatelja. Mole, da ih pusti u miru, jer neće ništa zla učiniti mletačkim podanicima i vojnicima. Ako ih ne pusti u miru, braniće se junački. Bembo se na pismo nasmije i ništa ne odgovori. Uskoci se medjutim stanu utvrdjivati u Rogoznici. Bembo nije zbog bure mogao za 3 dana izići iz primoštenske luke. Konjica iz Šibenika nije mu trebala, a ono sto vojnika koji su prispjeli, bili su slabo opremljeni. Ostali koji su imali doći, razbjegli se kojekuda. Iz Trogira mu poslaše lijepi broj dobrih vojnika a iz Splita dvije poljičke galije, tako da je imao ukupno 1000 ljudi. Uskoci nisu čekali borbu. Sa seljacima su se dogovorili za otkup blaga a dio su zadržali za sebe. Došao je 17 februara. Noć je bila mračna, bura prežestoka, a valovi se dizali kao pogibeljni lavovi. Nitko se ne bi usudio izaci na otvoreno more, ali su uskoci bili prisiljeni. U tri sata po noći odoše na uzburkano more Kad se je ujutro Bembo približio Rogoznici, ostao je duga nosa. Sve njegove osnove propadoše u more! (Dr. K. Horvat, Borbe senjskih uskoka kod Rogoznice i Krka. Hrv. Prosvjeta g. II. br. V-VII.)

Selo Rogoznica ima 800 žitelja većinom ribara, i 150 kuća od dobrog bjelog kamena. Prezimena su: Bogavčić, Deković, Goleš, Grgurević, Ercegović, Karabotić, Grba Graovac, Dvornik, Radić, Mijalić, Sladić, Medić, Midela, Lušić, Lovrić, Vidović, Županović, Varnica.

Treba napose istaknuti pok. Josipa Mijalića zbog njegova rodoljublja, kojemu je bilo povjereno - prije sloma Austrije - da provede revoluciju medju vojništvom i pučanstvom u onom kraju. J. Mijalić je prije talijanske okupacije spasio mnogo vojničkih objekata, ali je morao pobjeći preko granice u Split, gdje je podlegao prsnoj bolesti. Slava mu! (Revolucionarni pokret jugosl. mornara u Šibeniku 1917-18, Split, 1919.23).

U Rogoznici postoji župski dekanatski ured, osnovna škola, poštarski i telegrafski ured i od novembra 1931 ekspozitura lučkog ureda. Pučanstvo se najviše bavi ribarstvom, malom trgovinom i preprodavanjem poljskih produkata iz brojnih okolnih odlomaka. Računa se, da Rogoznica s okolicom dava godišnjih 16 vago-

STANDARD ELECTRIC CORP. LTD.
NEW-YORK
prije WESTERN ELECTRIC COMPANY INC.

Najbolji radio aparati za primanje i emisiju.

Savršene automatske telefonske centrale i telefoni.

Telegrafski aparati svih sistema u najsolidnijoj izradbi: Creed, Murray, Morkrum, Lorenz i Hughes.

Uredaji za radio-prenos slika

Savršene ton-aparature za kinematografe.

Za ponude, tehničke podatke i instalaciju obratiti se
TVORNIČKOM POVJERENIŠTVU U ŠIBENIKU

na smokava (vrlo odličnih), 25 vag. maslinova ulja, 2-3 vag. buhača i do 3 vag. bajama. Pučanstvo se vrlo malo bavi vinogradarstvom, jer su zemlje plitke i sušne, k tome zbog velikog troška i vinske krize ne isplati se rad oko vinograda. Nekoji imaju malo loza, da dobiju pića za kuću. Rogoznica producira oko 600 buradi slanih srdela i minčuna i do 600.000 kutija konservirane ribe u tvornici Itak (jugoslavenska tvornica alimentarnih konzerva), ne računajući ovdje svježu ribu koja ide na splitsku i šibensku pjacu. Tvornica Itak naslijedila je tvrtku Usines de l'Ancienne Societè Generale Francaise des Conserves Alimentaire, koje je djelovalo 20 godina a po svijetskom ratu je svoje akcije prepustila Itaku. Do g. 1924 je Itak imao svoje sjedište u Zagrebu, a godinu kašnje preneseno je u Split. Itakove su tvornice u Vrbovskoj na Hvaru, u Komiži na Visu, u Šipanskoj Luci i u Mulu kod Kotora. Itak je neke svoje polufabrikate slao u Trst u tvornicu Conservifici. Neke prije a i prošle godine sve tvornice Itakove prestale su raditi. Time su osobito pogođeni rogoznički ribari i radnice, a i šibenska je općina izgubila godišnji prihod od nekih 40-50 tisuća dinara. Treba osobito istaknuti, da se u Rogoznici na veliko goje jastozi vrlo dobrog ukusa.

Nažalost su neki ribari neprijatelji sebi i selu, jer truju ribu mličem.

Vrijedno je ovdje spomenuti premda je stvar bila u novinama, izum g. Srećka Lušića Ranka iz Rogoznice a to je „obrambena mreža". Već je okušana s uspjehom i g. 1931 je patentirana kod Ureda za industrijsku svojinu u Beogradu. Mreža je učinjena da hvata dupina, a može da hvata i drugu krupniju ribu kao tunje, palamide, trupe i drugo. Mreža je jednostavna, praktična i jeftina, tako da je mogu nabaviti i siromašniji ribari. Ipak moram primijetiti da mreža treba većeg savršenstva, da postane u svijetu sasvim priznata. U tom pogledu želimo našem Srećku veću sreću.

U prvašnje doba kad je bilo više jedrenjaka mnogi su se zaklanjali u sigurnu rogozničku luku po više dana, sedmica, pače i mjeseci, a mješćani su od toga imali lijepe koristi. Još godine 1874 piše L. Maschek (Manuale del regno di Dalmazia, Zara 1875, V. 188), da u rogoz. luku pristaje preko 200 ladja sa 3917 tonelata nosivosti. Izvoz je bio od 13368 forinta, što je svakako velika svota.

Tada još nije bilo parobroda u Rogoznici, nego je prvi put došao g. 1878. Mali parobrodić iz Šibenika počeo je noćiti u R. g. 1909.

Prema pomorskoj statistici kraljev. Jugoslavije za g. 1928 bio je u rogozničku luku uvoz parobrodom 5017 tonelata za našu državu a 1100 izvoz van države, ukupno 7854 tonelate. Prema tome ova se luka može prispodobiti s onom u Stonu, Salima i Kraljevici. Nažalost nemamo podataka za prevoz s brodovima. Prevoz putnika s parobrodom g. 1928 iznosio je 9749. Po istoj statistici za g. 1931 promet robe s parobrodima iznosio je 2364 qb, a putnika parobrodom bilo je 5536.

Danas Rogoznica ima svojih 60 ladja, od kojih je 46 ribarskih.

Ima već 40 godina, otkada R. nastoji, da dobije svoju samostalnu političku općinu. Stvar je po sebi potpuno opravdana, jer je R. s okolnim mjestima vrlo daleko od Šibenika i Trogira. Šib. se nije nikada opirao emancipaciji R. kao Trogir, pače je preklani opć. vijeće prihvatilo predlog za otcijepljenje. Austrija nije povladjivala ovu diobu, jer je smatrala da bi se nova općina teško financijski mogla uzdržati. Svakako obzirom na razne poteškoće i zbog nestalog prihoda tvornice Itak pitanje je općine ostalo na mrtvoj točki.

(nastaviće se)

Posjednik
Dušan Miović
u Drnišu
ima na **prodaju** odličnog **sijena** i **djeteline** svojih uzornih umjetnih livada i djetelišta.
Cijene najpovoljnije.

Kugara svilorepa

(BOMBYCILLA GARRULA)

Dne 22 marta Slavica Vice Matin iz Bilica našao je na cesti put Šibenika mrtvu *kugaru* sa prstenom na nozi i donio je predsjedniku Savez. lovačkog udruženja u Šibeniku. Na prstenu stoji urezano:

Zool. Stat. Helgoland — 713.625

Kugara svilorepa vrlo je rijetka ptica kod nas. Izgleda da dolazi nekim periodičnim redom u razmaku od 9—10 godina. Veličine je čvrlja šarenog. Prevlađuju smeđa boja, a nad repom i po trbuhu siva. Krila su tamno smeđa sa poprečnom bijelom prugom. Svako krilno pero svršava sa bijelom jajalikom pjegom. Nekoliko gornjih pera (kad je krilo zatvoreno) svršava sa malom tankom kičicom vrlo žive crvene boje. Glava je jasnije i rumenije smeđa sa kukmom iste boje. Od nosa pak preko očiju do zatiljka je crnobaršunasta pruga. Pod grlom je isto crno obojena. Kljun je srednje veličine crn i tvrd. Repna pera od sive boje postepeno prelaze u crnu te skrajni dio naglo u sjajnožutu. Pod repom je smeđocrvenkasto obojena. Noge su srednje, kao kod običnih naših ptica pjevica.

Kugara svilorepa živi u skrajnim predjelima sjeverne Evrope i Azije te svoju domovinu ostavlja samo za najljuće studeni. Kako se iz gornje šifre vidi, bila je uhvaćena na otoku Helgolandu u Sjevernom moru i od tamošnje zoološke stanice markirana.

Da je ona tako tragično kod nas svršila, uzrokom su brzojavne ili električne žice na koje je u mraku udarila, ili ju je jaki zamah bure uhvatio i o žice usmrtio i na cestu bacio.

L. Miličić.

Smetnje u radioprijemu i njihovi uzroci.

U posljednje vrijeme čujemo u Šibeniku proteste skoro svih vlasnika radio aparata na upravo nepodnosive smetnje u radio prijemu.

Ovim člankom želim da upoznam radio amatere sa uzrocima tih smetnja i sa metodama za njihovo odstranjenje.

Nečist i nejasan radio prijem može biti uzrokovan mnogim razlozima, medju kojima su glavni ovi:

a) loše izvedena antena
b) loše izveden spoj sa zemljom
c) istrošenost cijevi odn. baterija
d) neselektivnost radioaparata
e) pogreška u dovodu elek. struje
f) visoko frekventni aparati

Pogreške pod a), b) i c) veoma lako su popravljive i one zapravo prestavljaju minimalan razlog nečistoći prijema. — Pogreška pod d) t. j. neselektivnost, opaža se skoro kod svih radio aparata osim kod Superheterodyna. — Superheterodyune je jedini radio aparat koji može, uz pomoć već ugradjenog talasnog rešeta, razlučiti dvije davaće radio stanice čiji se talasi razlikuju sa samo 8—9000 perioda na sekundi. Dokazano je da je dovoljno za prenos svih titraja koje čovječje uho osjeća kod muzike i glasova 9000 per/ sec. — Radiofonska konferencija u Ženevi prihvatila je gornje mišljenje i odredila je jedinicu od 9000 per/ sec. za mjeru po kojoj imaju davajuće radio stanice udesiti svoje valove. — Obični radio aparati pa makar kako oni bili luksusni i skupi, ako nijesu Superheterodyni, nemogu posve ispravno i stalno da propuštaju samo 9000 per/ sec. Čim jedan radio aparat propušta preko 9000 per/ sec. na njemu se za vrijeme prijema neke stanice čuje šum ili ficuk talasa obližnjih stanica. Ako taj radioaparat propušta i preko 12000 per/ sec. mi čujemo na njemu već dvije ili tri stanice na jednom. Ovakav aparat nazivamo neselektivnim aparatom. U ovome slučaju možemo da se pomognemo: što manjom antenom, što oštrijom reakcijom i talasnim rešetom (medjukrug). Prva dva savjeta su najefikasnija, dok talasno rešeto („filtar") prave pomoći nam nemože dati.

I za to danas svaki onaj koji kupuje radio aparat čini pogrešku ako ne kupi Superheterodyne. Na našim tržištima nalazi se dosta Superheterodyna, raznih fabrikata — oni su u bitnosti isto, jedino se mogu razlikovati vanjskim obradom. Pravi Superheterodyni su ovi: Standard, Westinghouse, His-Master, Columbia, RCA. — Drugom prigodom rastumačiti ću osnov superheterodyna i njihova najnovija poboljšanja.

Pogreške pod e) i f) jesu one koje najviše ometaju čistoću radioprijema, te kojih se najteže možemo osloboditi.

Pogrešku pod e) t. j. loš dovod električne struje može se popraviti pregledom električne mreže i interne električne instalacije. Svaki loš kontakt na mreži ili na ma kojem električnom aparatu uzrokuje iskrenje. Ove električne iskre (čak i najmanje iskrice) stvaraju električne oscilacije širokog pojasa frekvence, i ove oscilacije dolaze do našeg radioaparata isto kao i radio talasi davačih stanica, jer zapravo i radio talasi nijesu ništa drugo nego oscilacije odredjene frekvence. Oscilacije proizvedene uslijed električne iskre jesu široke, t. j. one nemaju odredjenu frekvencu i za to ih mi čujemo na čitavoj skali radio aparata. Na nekim mjestima skale aparata čujemo te smetnje jače, to znači da se na tim mjestima naš aparat nalazi u akord sa nekim harmonikama tih oscilacija-smetnja.

Jedina pomoć kod ove vrsti smetnja je pronači mjesto izvora smetnje i ukloniti to iskrenje. — Iskrenju je uzrok loš kontakt u vodu električne struje (loše spojeni nastavci linija) ili na drugim električnim aparatima priključujem na te vodove. Električne peći, glačala, kuhala, ventilatori, elektromotori i u opće svi oni električni aparati koji troše dovoljno struje, a imaju bilo kakav loš interni kontakt ili slab kontakt na dovodu, uzrokuju jake električne oscilacije. Intenzitet tih smetnja i njihov domet ovisi o jačini električne iskre. Postoje posebni uredjaji koji mogu uspješno eliminirati te elekrične oscilacije. Ovi uredjaji moraju se montirati pred svakim električnim aparatom, da time sprečimo širenje smetnja. Naš krivični zakon u § 213 ovo normira. Ali da se to provede potrebna je akcija svih radioamatera. Kada se provede ova akcija i kada se prisili vlasnike raznih električnih aparata, da postave pred dovodom struje u svoje aparate te prigušivače, mi ćemo svi imati za 90% čišći radioprijem. Ovakova akcija provedena je u svim skoro kulturnim državama, te bi bilo dobro da se i kod nas na tome nešto poradi.

Pogrešku pod f) uzrokuju visokofrekventni aparati. Ovi aparati su Rumkorfovi induktori u raznim oblicima. Najrašireniji oblik ovih induktora u vezi sa Teslinim transformatorom jesu aparati za električnu masažu. — Smetnje ovih aparata ništa ne pomaže umetanje "prigušivača" u dovod struje. Ovih aparata i njihovih smetnja možemo se jedino osloboditi time da nadležne vlasti zabrane njihovu upotrebu za vrijeme radio prijema, a i tako da njihovim vlasnicima rastumačimo da ti aparati po zdravlje veoma malo koristi donašanju. Teslino struje tih aparata čine sprovodljivim argonske i neonske plinove u njihovim elektrodama i ovi plinovi uslijed prolaženja tih struja svjetle. Ove struje podražuju našu kožu i time ubrzaju cirkulaciju krvi na onim mjestima tijela koje dodirujemo tim elektrodama. Ubrzana cirkulacija krvi momentano ublažava boli, a vlasnik tih „čudotvornih" aparata sugerira se da se time lječi.

Ovo su glavni uzročnici smetnja radio prijema i kada se njih oslobodimo, imaćemo čist i jasan prijem. Na amaterima je sada da se svi bez razlike sastanemo i da zajednički povedemo akciju u gornjem smjeru.

Postoje još i druge dvije smetnje radio prijema a te su atmosferska pražnjenja i bežična telegrafija sa iskrama (Spark - Telegraph), no ove obe smetnje ne dolaze toliko u obzir. Atmosferske smetnje čujemo samo za vrijeme lokalne oluje i u ljetu. No kako sada ima dosta jakih davačih radio stanica i selektivnih primača, atmosferske smetnje ne prestavljaju jače ometanje radio prijema. Bežičnu telegrafiju sa iskrama čujemo rijetko i u odredjenim satovima, tako da ni ona ne prestavlja ozbiljnu smetnju.

Miro Grimani.

JOSIP TARLE
mješovita trgovina
na veliko i malo.
ŠIBENIK (Dalmacija)
Utemelj. god. 1895.
Brzojavi: Josip Tarle. Tel. br. 44.

Štampa i vlasništvo: Odlik. Graf. Zavod Tisk. E. VITALIANI i SIN, Šibenik. Odgov. urednik: privremeno, Hamilkar Vitaliani. Glavni saradnici: Ugledna lica

GRADSKA BIBLIOTEKA
NARODNI OSLOBODILAC
ŠIBENIK
NAUČNI ODS

T

POŠTARINA PLAĆENA U G
IZLAZI SVAKE SUBOT
RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA I

Privredno jedin

Bukurešt 22 IV. U ovdašnjim na ovogodišnjoj redovnoj konferenc raspravljati pored političkih pitanja i ničkoj trgovačkoj i obrtničkoj komo

Pred pretsj. iz

Varšava 22 IV. Velika narodn republike sastaće se 31 maja. Blok sadašnjeg pretsjednika Mošickog.

Odjek Mussolinije

Istambul 22 IV. Čitava štam Mussolinijev i naročito podvlači njeg nal D' Orient čudi se smionosti i napadanja na Malu Antantu.

Nova gimnaz

Beograd 22 IV. Ukazom Nj. otvorena je nova potpuna muška gi Gimnazija Kralja Aleksandra I.

Pred novim zapleta

New-York 22 IV. New-Herald noAu akciju Japana na dalekom Ist cijama koje je Japan izvršio u najnoviji korak Japana ipak prisilit

Suradnja austr.

Berlin 22 IV. Vođa austrijski vor obzirom na rezultate rimskih ra

Protest zbog državne trošarine na vino.

Budući da se sprema prihvat zako na o izmjenama i dopunama zakona o državnoj trošarini na vino, po ko jem su dužni plaćati državnu troša rinu na vino svi producenti i to 1 di nar po litri, to je Općinsko Upravi teljstvo u Šibeniku podnijelo pretstav ku Pretsjedništvu Skupštine, Pretsje dništvu Senata i Ministarstvu Finan siji, u kojoj se ulaže protest i moli, da se naumljeni zakon ne donese. U isto vrijeme općinsko je upraviteljstvo zamolilo i sve općine sjev. Dalmacije kao i splitsku općinu da zajednički porade na tom pravcu, e da tako za štite svoje općinare — težake koje bi taj zakon u ovim teškim danima kad se jedva prodaje vino, još teže pogodio.

RESTAURACIJA „SLAVIJA“
ŠIBENIK
Najmodernije uredjena.
Prima abonente.
Snabdjevena je svakovrsnim hladnim i toplim jelima te raznim pićima.
Preporuča se svojim mušterijama A. Ćala

D. Krsto Stošić:

ROGOZNICA (šibenska)

(svršetak)

Oko crkve matice bilo je otprije seosko grobište. G. 1895 počelo se graditi novo sadanje, ali je pokapavanje ti mrtvih od g. 1902. Vlada je u tu svrhu pozajmila selu 6000 kruna. Župska kuća podignuta je troškom bogoštovne zaklade g. 1850.

Na rtu Gradine bila je g. 1776. sagradjena zavjetna kapelica, ali se u njoj zbog tjesnoće nije moglo misiti. Pripovijeda se, da ju je sagradio neki ribar Juraj Bogavčić, koji je tu na rtu našao Gospinu sliku pa je odnio kući, ali je sutradan opet našao na prvašnjem mjestu. Stara slika izgorjela je u sakristiji župske crkve, a sadanja je učinjena po nekoj u Beču g. 1888. Današnju kapelu od bijelog kamena sagradio je Ivan Quero, gradjevni poduzetnik iz Šibenika, rodom iz Lecce u Italiji, god. 1907-09 za 7180 kruna od milostinje. Kapelu je svečano blagoslovio zauzetni župnik dekan D. Ivan Katalinić 29 maja g. 1910. Sadanji oltar izradio je Pavao Bilinić iz Splita g. 1914 za 400 kruna. Pošumljenje oko kapele učinjeno je g. 1912. Od g. 1887 kad su bile ospice, dolaze amo rogozničani na zavjetnu misu 24 januara. Na Petrovčicu, 2 jula, prenosi se slika Gospe od Pohodjenja iz ove kapele u župsku crkvu u procesiji a u nedjelju iza Gospe od Karmela donosi se natrag. Brojno sudjelu u pučanstvo iz svih odlomaka, kao i Primoštenci.

Pridno uvale Ložnice (geografske karte je krivo nazivaju Ložicom) nedaleko mjesta Miline stoji samotna drevna crkvica sv. Nikole. Ima apsidu kao i druge naše sredovječne kapele, a u zidovima su gotski lukovi visoki 2 metra U zidu je lijepi gotski tabernakul. Crkvica je popravljena g. 1873. Sadanju sliku na jedinom oltaru čini se da je izradio g. 185 Vjekoslav Andrić, talentirani mladić iz Šibenika, koji je umro u svojoj 22 godini života. Oko crkve ima šest starohrvatskih grobnica, koje neki nazivaju bogomilskim. Na jednoj se ploči nalazi mladi mjesec sa zvijezdom i kosirom, na drugoj je srp i motika, na trećoj mjesec i zvijezda, na četvrtoj motika, na petoj motika i ogrijeb, na šestoj motika, ogrijeb, zvijezda, mjesec i mač. Tu je bio i natpis, od koga se razabire samo riječ Divnić, valjda jedan od šibenskih plemića. U ovoj je crkvici misa na Mrtvidan i još triput na godinu. Po nekom rukopisu župnika Sassa iz g. 1601 zapisao je D. Julije Paljetak († 1913) predaju, po kojoj bi se kraj ove crkve bile nastanile prebjeglice iz Bosne s fratrima, a koji su se kasnije preselile na otočić Rogoznicu. Negda je na ovom sada samotnom položaju dolazio narod iz zagorskih krajeva na sajam.

U rogozničkoj župi postoje još ove crkve. Kapela sv. Ivana Krst. u Kopači, koju je dao sagraditi Ivan Mijalić Vukelja g. 1801. U Movaru je kapela sv. Ante, u kojoj mornari i ribari nažižu uljenicu i daju svecu kao drugaru, po starom običaju, dio od ljetne lovine srdela, skuša i lokarada, koje se tratama (mrežama) uhvate. Kapela je sv. Petra u Podorljaku sagradjena 1868. Tu je misa na Petrovo i na sv. Petra u tamnici, a također na sv. Kaja dalmatinca, kad se obavlja i blagoslov polja s mnoštvom naroda. Kapela Gospe od Karmela u Gornjim Docima gradjena je g. 1857, lik je Gospe nabavljen g. 906. Na 4 maja je blagoslov polja na vrh Senika. Isto se čini 16 jula. U Sevidu je crkva Pomoćnice kršćana, a na rtu Ploča (Planke) kapela sv. Ivana Trog., o komu smo prije govorili.

Rekli smo, da je Rogoznica najljepši kraj šibenske okolice, ali je prilično daleko od Šibenika i Splita, da bi mogla biti s njom življa komunikacija naših i stranih putnika. U samom mjestu nije podignut nikakav hotel. Ipak je R. privlačiva. Ima zgodnih uvala za kupanje, zrak je i more idejalno čisto, nema ljetne sparine kao u mnogim drugim mjestima, ali nema ni nesnosnih jakih vjetrova. Čeljad je inteligentna i vrlo uljudna. U privatnim kućama može se naći uredan konak i konfort bolji i jeftinije nego u drugim mjestima šibenske primorske okolice. Prije nekoliko godina boravila je u rogozničkoj luci engleska jahta mnogo dana. Englezima koji su pobjegli iz maglovitih i zadimljenih gradova i od monotonih drmanja strojeva, osobito se svidjelo u mirnoj prirodi Rogoznice. Raspitivali su se o klimatičnim prilikama u mjestu i govorili su, da bi se baš tu za turiste imao sagraditi veliki pansion.

U junu lani inicijativom Banske uprave u Splitu bila je od Splita i Trogira produžena autobusna pruga do Rogoznice tri puta sedmično, ali to je trajalo samo za ljetne sezone. Tako su neki splićani „otkrili“ turističnu Rogoznicu. Mješćani su od tih pruga imali i tu korist, što su često mogli odvažati svježu ribu na splitsko tržište. Istina Rogoznica ima dnevnu svezu sa Šibenikom osim u nedjelju, ali bi šibenčani mogli praviti češće izlete do ubave Rogoznice.

Odavna se govorilo o izvedbi kolnog puta od Šibenika do Primoštena pa dalje do Rogoznice. Projekti su bili izradjeni i svladane su najveće poteškoće trasiranjem brda Jelenjaka. God. 1928 izgradjen je put od Primoštena do Grebaštice, daljnji je rad zapeo. Izvedba cijelog puta donijela bi za Šibenik i njegova sela veliku privrednu i turistinu korist. Ovaj primorski put bio bi najljepši i najkraći izmedju Šibenika i Splita (Primošten-Rogoznica-Trogir-Kaštela). Mislim, da bi time naša rivijera postala glasovita i stranci bi uživali gledajući neposredno i izbliza njezine ljepote, koje su - po svojoj prirodi, ne po kulturi - veće nego talijanske oko Genove i francuske na côte d'azur.

Možda je sve ovo „muzika budućnosti“?

Neprekidnu službu vrši kroz ov sedmicu ljekarna Milo ević

Prvoklasno cvijeće u raznim bojama uzorno odgojeno. Izradba svake vrsti nadgrobnih vijenaca i bouqueta, kao i prodaja lonaca za cvijeće i lonaca sa cvijećem. Narudžbe se primaju kod poznatog kioska svježeg cvijeća

Stipe Zorić
ŠIBENIK

Za proljeće i ljetnu sezonu
NAJMODERNIJE
ŽENSKE I MUŠKE CIPELE
dobijete kod
Aleksandar Anweiler
trgovina koža, cipela i šport. predmeta
ŠIBENIK, ulica Kr. Tomislava 4
Vlasnik
Prve moderne postolarske radione
Trg Stjepana Radića

JOSIP JADRONJA
Sibenik
Međunarodno otpremništvo agentura, komisionalna, pomorska poslovnica
Poveljeni Trgovački - Pomorski Mešetar.
Utemeljeno 1906.
Brzoj. Šped. Jadronja
Telef. broj 3 i broj 27
Komisionalna skladišta i zastupstva prvih tvrtka i tvornica u tuzemstvu i inozemstvu

RESTAURACIJA „SLAVIJA“
ŠIBENIK
Najmodernije uredjena.
Prima abonente.
Snabdjevena je svakovrsnim hladnim i toplim jelima te raznim pićima.
Preporuča se svojim mušterijama A. Ćala

Specialna mehanička radiona za električno i autogensko varenje
JOSIP DVOŘAČEK
ŠIBENIK, kod ribarnice kuća Montanari br. 4. dvorište
Radiona za popravke parobroda, parnih strojeva, motora, motornih čamaca, automobila i t. d. — Autogensko varenje napuknutih ili razbijenih komada strojeva bilo od željeza, ljevanog željeza, žutе mjedi bronza i bakra, razbijene (ingranade) crkvenih zvona i propeleri. — Autogensko varenje parnih kotlova na parobrodu, stabilni kotlovi rezervoara i cijevi do 80 Atm. tlaka. — *Specijalno varenje komada iz aluminija kartere od motora i automobila, te varenje napuknutih od leda zilyndera (blokova od motora).* — Izvršuje se nove konstrukcije novogradnje iz željeza granike stupove sve autogenski i električno zavarene. — Zavarene radnje se jamči za 100% uzdržljivosti pošto se tomu daje velika pažnja i jer posjedujem stručnu spremu.

Tisk. E. VITALIANI i SIN, Šibenik. Odgov. urednik : privremeno, Hamilkar Vitaliani. Glavni saradnici: Ugledna lica

GRADSKE VIJESTI

Direktni vagon Šibenik - Split. Budući da pretstoji izlazak novog voznog reda, to bi bilo uputno da željeznička direkcija odredi u novom voznom redu jedan direktni vagon Šibenik - Split makar u jutro rano i u večer na povratku, kako je to bilo nekada. Ova mala pogodnost ne bi štetovala nimalo prometu, naprotiv ona bi mu koristila, jer je to ipak nezgodno, kad putnik mora da misli na prenašanje prtljage i premještanja u drugi vagon na Perkoviću.

Sokolsko društvo uz sudjelovanje Masarykovog Filh. društva „Kolo" i Jugoslavenske matice, priređuje prigodom obljetnice smrti narodnih velikana P. Zrinskoga i K. Frankopana u subotu 29 IV og. svoju svečanu akademiju s vrlo bogatim programom u gradskom kazalištu. Početak je akademije u 9 s navečer.

Jedna neoprostiva neurednost. Uklanjanjem one školjke sa gradskog kazališta nije se uklonio i običaj, koji je bio doveo do njezina postavljanja. Žalosno je da se baš gradsko kazalište, ta umjetnička ustanova, onako maltretira sa strane mješćana.

Još se tužimo da zagrebačka opera ne dolazi i u Šibenik. Prolaznici imaju neprekidnu mogućnost da gledaju čitavi potok nečistoće, koja dopire sve do trafike g. Radića, a da se i ne govori o onima koji prolaze ulicom »starog Teatra« (zašto nije dobila karakterističniji naziv? !) gdje su prisiljeni gaziti po otrovnom blatu na zgražanje sviju, kojima je do higijene i pristojnosti.

Ne tražimo da se onaj ugao ogradi bodljikavom žicom, jer bi se svatko domislio uzroku, već molimo da ga se zazida i da se upozori stražara neka za neko vrijeme budno pazi da se netko ponovno ne ogriješi o higijenske dužnosti i pristojnost. Lošem običaju i čestim prestupcima može se samo drakonskim mjerama učiniti kraj.

Masarykovo Filharmoničko društvo „Kolo" priredilo je prošle subote svoj veliki vokalno-instrumentalni koncerat u Gradskom Kazalištu. Sve točke programa, bile su do preciznosti izvedene. Osobito lijepo je orhestar otsvirao svoje komade, koji su bili uzeti iz naše slavenske muzike.

Budući da je u gradu vladao interes za ovu priredbu, to je kazalište bilo puno svijeta. Publika je, svaki put, dugim aplauzom nagradila koliko orhestar, toliko i horove. Na ovom zamjernom uspjehu našeg «Kola" imamo zahvaliti u prvom redu gg. M.o prof. Stipičeviću, koji je upravljao horovima i M.o Sentinelli koji je doista dotjerao orhestar na onu visinu koju jedan orhestar mora da ima.

Ulica od grobišta sv. Ane do sv. Luce nalazi se u vrlo derutnom stanju. Budući da tuda prolaze redovito sprovodi, to se skreće pažnja nadležnima da se ulica uredi, eda bi se tako zapriječile eventualne poslijedice, koje bi mogle nastati usljed nepopravka te važne ulice.

Autoštrcaljka. Iako je autoštrcaljka počela vršiti revnosno svoju službu, ne znamo zbog čega se ne polijeva poslije podne redovito put od obale do garaže »Krka« gdje su razni uredi i elektr. centrala A. Šupuk. Taj put i previše obiluje prašinom, koja se radi velikog prometa stvara, pa se naravno zbog vjetra diže u zrak. Uputno je da se na to pripazi, jer je to obala.

Baletno veče. 24 IV o.m. gostovali su solisti Beogradske opere Anka Roje i Oskar Harmoš, u našem gradu, priredivši jedno baletno veče u dvorani kina Tesla. Na programu su bile kompozicije: Glasumova, Čajkovskog, Delibera, Grebenščikova, Rebikoffa, Musorgskog, Sarasotea i Tijardovića. Njikovo umjetničko izvađenje uz pratnju klavira, violina i čela primamilo je veliki broj posjetilaca, koji su svaku tačku programa nagradili dugim aplauzom. Šibenik je imao prilike da po drugi put vidi svoju omiljelu umjetnicu gđicu Anku Roje, koja je dokazala da se u svom umjetničkom život., rapidno diže, pa da će jednom uspjeti da se uvrsti u broj najboljih svjetskih umjetnica svoje struke.

Veliki zbor JRSD. U gradskom kazalištu održao se je u nedjelju dne 23 aprila veliki zbor, koji su priredili birači grada i općine prigodom istupa nar. poslanika Dr Kožula iz JRSD.

Svrha ovog zbora je odgovor na govore i tvrdnje održane na zboru Dr Kožula.

Zbor je podjedno poslužio kao afirmacija jugoslovenske unitarističke misli

U prepunom kazalištu zbor je otvorio šibenski načelnik g. Mate Karađole, koji je istakao važnost njegovu i naglasio da je toliki odziv najbolje svjedočanstvo o prihvaćanju i odobravanju jugoslovenske ideje i šestojanuarske politike, čiji je pokretač i vođa Nj. Vel. Kralj.

Zatim je dobio riječ nar. poslanik Dr Došen, koji je isticao nacionalizam Dalmatinaca te njihovu ulogu kroz čitavu našu istoriju. Govoreći o Dalmaciji i pojedinim istorijskim pokrajinama kazao je da nikad Velika Hrvatska ni Velika Srbija nisu bile veće od Jugoslavije. Dotakao se je i privrednih pitanja čiju je važnost naročito podvukao na način da je to mogao svatko razumjeti.

Iza Dr M. Došena govorio je Dr Krste Ježina pretsjednik sreskog odbora JRSD o radu Dr Kožula i njegovu istupu iz JRSD.

Kao posljednji govornik javlja se općinski tajnik Dr Ilija Despot koji pjesničkim zanosom oživljuje misao integralnog jugoslovenstva osuđujući podjednako sve njezine protivnike bili oni slovenskog, hrvatskog ili srpskog imena.

Zbor je zaključio načelnik g. Karađole.

Vijesti za gradsku kroniku molimo što kraće i iscrpljivije dostaviti redovito do srijede u večer e da ne nastane slučaj da se nekoje moraju izostaviti ili odbiti jer prekasno stignu.

Članke molimo svakako još ranije predati.

Već jednom smo upozorili nadležne da u ulici S. Matavulja iza vile Lušić u Težačkoj ul. pa do transformatorske stanice kod kuće Batinice kad se čisti (?) kanal, onaj materijal jednostavno nagomiluje se na ulicu i tu čeka dugo i dugo . . ! na to i danas moramo ponovno upozoriti nadležne kao i na nečist, koju se skoro redovito po toj ulici susreće, potrebno je da se i tamo jednom malo više vodi brigu o redu jer ovom ulicom osobito sada u proljetno i ljetno doba svak ko ide šetnjom na Šubičevac i djeca i odrasli tuda prolaze. Neophodno je pak potrebito da se bar 2 puta dnevno polije autoštrcaljkom tu ulicu do pravosl. biskupske palate kao što se običavalo u ranijim godinama. Sa malo dobre volje i nastojanja mnogo toga moglo bi se postepeno popraviti i urediti.

Trgovačka škola priređuje veliku naučnu trodnevnu ekskurziju u Zagreb Ekskurziji će prisustvovati skoro svi učenici trgovačke škole. Ekskurziste putuju u nedjelju 30 aprila o. g. pod vodstvom gg. profesora: Dorčića, Avramovića i Mrkonjića.

Praktični učiteljski ispiti. 23 IV 1933 god. započeli su praktični učiteljski ispiti na mjesnoj učiteljskoj školi. Ispitu se prijavilo 15 kandidata.

Stranci u Šibeniku. 23. aprila bila je ekskurzija od 31 đaka poljoprivredne škole iz Zemuna, koju su pratili gg. prof. Dr Jovanović i Marinković.

22 IV sa parobrodom »Jugoslavija« doputovali su u naš grad 27 člana Rotary kluba među kojima su se nalazili ova odlična gg. Dr I. Tartaglia, bivši ban prim. banovine, I. Meštrović, naš glasoviti kipar, B. Stipanović, direktor pomor. saobraćaja, Dr M. Abramović dir. arheološkog muzeja u Splitu, Nisetea V. dir. hipotekarne banke, D. Matošić inžinjer, Rismondo dr Petar i Rismondo Lujo. Svi članovi otputovali su s vlakom u 5'30 u Split.

23 IV t.g. stigao je u naš grad nar. poslanik g. dr M. Došen, radi zbora JRSD na kojem je govorio.

23 IV boravio je u našem gradu g. dr E. Marković dir. hipotekarne banke. Kroz ovu sedmicu bili su i dva strana odličnika i to: Georg Strelisker, novinar za Austriju, Švajc. i Njemačku, te dr Rudolf Vogel, novinar i doktor filozofije, njemački državljanin.

Sokol. društvo Mandalena priređuje 29 IV t. g. na uspomenu Zrinskog i Frankopana svečanu akademiju.

Demanti D. O. Š. K. — Drniš. Doškovci demantuju vijest po kojoj je utakmica između G. Š. K. „Osvit" prošle nedjelje u Drnisu, završilo s rezultatom 4:2 za »Osvit« i tvrde da je rezultat bio 3:2, a da je sudac bio energični, i završila bi utakmica s rezultatom 2:2.

Policijska kronika. Pred nekoliko dana dogodio se ovaj slučaj: Dječak I. Plenča ukrao je iz trgovine Vaso Ćok nekoliko eksera (brukava). To je opazio vlasnikov sin Đorđe pa je potrčao za malim kradljivcem, da mu ih oduzme. Najednom, baš na

arata čujemo te smetnje jače, to či da se na tim mjestima naš rat nalazi u akord sa nekim monikama tih oscilacija-smetnja. edina pomoć kod ove vrsti smetje pronači mjesto izvora smetnje loniti to iskrenje. — Iskrenju je k loš kontakt u vodu električne je (loše spojeni nastavci linija) ili drugim električnim aparatima pričujem na te vodove. Električne , glačala, kuhala, ventilatori, elemotori i u opće svi oni električni rati koji troše dovoljno struje, a ju bilo kakav loš interni kontakt lab kontakt na dovodu, uzrokuju električne oscilacije. Intenzitet tih tnja i njihov domet ovisi o jačini trične iskre. Postoje posebni uređaji koji mogu uspješno eliminirati lektrične oscilacije. Ovi uređaji raju se montirati pred svakim tričnim aparatom, da time spriječi širenje smetnja. Naš krivični za- u § 213 ovo normira. Ali da se provede potrebna je akcija svih ioamatera. Kada se provede ova cija i kada se prisili vlasnike raznih ktričnih aparata, da postave pred vodom struje u svoje aparate te gušivače, mi ćemo svi imati za % čišći radioprijem. Ovakova akcija ovedena je u svim skoro kulturnim žavama, te bi bilo dobro da se i d nas na tome nešto poradi.

Pogrešku pod f) uzrokuju visokokventni aparati. Ovi aparati su mkorfovi induktori u raznim oblima. Najrašireniji oblik ovih induktou vezi sa Teslinim transformatorom su aparati za električnu masažu. — metnje ovih aparata ništa ne pomae umetanje "prigušivača" u dovod ruje. Ovih aparata i njihovih smeta možemo se jedino osloboditi time a nadležne vlasti zabrane njihovu potrebu za vrijeme radio prijema, a tako da njihovim vlasnicima rastumačimo da ti aparati po zdravlje oma malo koristi donašanju. Teslie struje tih aparata čine sprovodljim argonske i neonske plinove u ihovim elektrodama i ovi plinovi lijed prolaženja tih struja svjetle. ve struje podražuju našu kožu i time rzaju cirkulaciju krvi na onim mjeima tijela koje dodirujemo tim elerodama. Ubrzana cirkulacija krvi omentano ublažava boli, a vlasnik „čudotvornih" aparata sugerira se se time liječi.

Ovo su glavni uzročnici smetnja radio prijema i kada se njih oslobodimo, imaćemo čist i jasan prijem. Na amaterima je sada da se svi bez razlike sastanemo i da zajednički povedemo akciju u gornjem smjeru.

Postoje još i druge dvije smetnje radio prijema a te su atmosferska pražnjenja i bežična telegrafija sa iskrama (Spark - Telegraph), no ove obe smetnje ne dolaze toliko u obzir. Atmosferske smetnje čujemo samo za vrijeme lokalne oluje i u ljetu. No kako sada ima dosta jakih davačih radio stanica i selektivnih primača, atmosferske smetnje ne prestavljaju jače ometanje radio prijema. Bežičnu telegrafiju sa iskrama čujemo rijetko i u odredjenim satovima, tako da ni ona ne prestavlja ozbiljnu smetnju.

Miro Grimani.

Dalmatinska Eskontna Banka

Dioničko Društvo - Uplaćena glavnica L. 2,500.000.- Pričuve L. 490.000.-

Sjedište Društva: ZARA

FILIJALE:

Dalmatinska Eskontna Banka Glavna Filijala SPLIT.
Dalmatinska Eskontna Banka Filijala ŠIBENIK.

Dotacija filijala Din. 2,500.000.-

Banka ovlaštena za rad sa devizama i valutama.

JOSIP TARLE

mješovita trgovina
na veliko i malo.
ŠIBENIK (Dalmacija)
Utemelj. god. 1895.

Brzojavi: Josip Tarle. Tel. br. 44.

italiani. Glavni saradnici: Ugledna lica